

Filozofická fakulta Univerzity Palackého v Olomouci
Katedra mediálních a kulturních studií a žurnalistiky

Vývoj a proměna časopisu Lidé a země

Development and Transformation of the Magazine Lidé a země

Bakalářská diplomová práce

Mozgová Nikola

Vedoucí práce: Mgr. Šárka Loukotová Novotná

Olomouc 2019

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci vypracovala samostatně. Všechny použité zdroje informací jsem uvedla v seznamu literatury.

V Olomouci dne 24. dubna 2019

.....

Nikola Mozgová

Celkový rozsah práce je 72 323 znaků včetně mezer.

Poděkování

Ráda bych poděkovala především Mgr. Šárce Loukotové Novotné za ochotu, trpělivost a cenné rady a připomínky při tvoření této bakalářské práce. Dále bych ráda poděkovala svému příteli, rodině a přátelům, kteří mi byli při celou dobu psaní práce oporou.

Abstrakt

Časopis Lidé a země je nejstarším českým periodikem o cestování, které stále vychází. První číslo časopisu vyšlo v roce 1952. Cílem této bakalářské práce je popis a porovnání obsahu tohoto periodika. Pro tyto účely byly vybrány tři ročníky, konkrétně 1987, 1997 a 2017. Každý z těchto ročníků reprezentuje odlišnou historickou etapu. Stěžejní částí práce je analytická část, která popisuje všechny tři vybrané ročníky časopisu. Popis je zaměřen především na vzhled, rubriky a země, o kterých se v Lidé a země píše. Všechny tyto aspekty jsou shrnuty a porovnány v komparační části, která ukazuje, jak se časopis během let proměnil.

Klíčová slova

Lidé a země, časopis, cestování, vývoj, komparace, rok 1987, rok 1997, rok 2017

Abstract

The magazine Lidé a země is the oldest Czech magazine about travelling, which is still being published. The magazine first appeared in 1952. The aim of this bachelor thesis is to describe and to compare the content of this journal. Three years were chosen for this purpose: 1987, 1997 and 2017. Each of these years represents different historical era. The main part is the analytical part which describes the three chosen years of the magazine. The description is mainly focused on the appearance of Lidé a země, its sections and countries which appeared in the magazine. All these aspects are summarized and compared in the final part of the thesis. This part demonstrates the transformation of the magazine during the chosen years.

Key words

Lidé a země, magazine, travelling, development, comparison, year 1987, year 1997, year 2017

Obsah

1	Úvod.....	7
2	Metodologická část	8
2.1.	Výběr zkoumaných ročníků.....	8
2.2.	Výzkumné metody.....	8
3	Teoretická část.....	11
3.1.	Vymezení užívaných pojmů	11
3.1.1.	Periodický tisk	11
3.1.2.	Časopis	11
3.1.2.1	Typologie časopisů	12
3.1.2.2	Časopis o cestování.....	13
3.2.	Vznik časopisu Lidé a země a jeho vývoj do roku 1986	14
4	Analytická část	17
4.1.	Lidé a země v roce 1987	17
4.1.1.	Základní informace.....	17
4.1.2.	Vzhled.....	18
4.1.3.	Stálé rubriky	18
4.1.4.	Další obsah bez stálých rubrik.....	18
4.1.5.	Země uvedené v ročníku.....	19
4.1.6.	Reprezentativní číslo	22
4.1.7.	Shrnutí	23
4.2.	Lidé a země v roce 1997	24
4.2.1.	Základní informace.....	24
4.2.2.	Vzhled.....	25
4.2.3.	Stálé rubriky	25
4.2.4.	Další obsah bez stálých rubrik.....	26
4.2.5.	Země uvedené v ročníku.....	26
4.2.6.	Reprezentativní číslo	29
4.2.7.	Shrnutí	30
4.3.	Lidé a země v roce 2017	31
4.3.1.	Základní informace.....	31
4.3.2.	Vzhled.....	32
4.3.3.	Stálé rubriky	32
4.3.4.	Další obsah bez stálých rubrik.....	36

4.3.5.	Země uvedené v ročníku.....	37
4.3.6.	Reprezentativní číslo	41
4.3.7.	Shrnutí	43
5	Komparace vybraných ročníků Lidé a země.....	44
5.1.	Základní údaje.....	44
5.2.	Vzhled.....	44
5.3.	Pravidelné rubriky.....	45
5.4.	Obsah bez stálých rubrik.....	46
5.5.	Země uvedené v časopise.....	46
6	Závěr.....	48
7	Seznam literatury.....	49
8	Seznam tabulek	51
9	Seznam příloh.....	51
10	Přílohy	52

1 Úvod

Bakalářská práce se zabývá časopisem Lidé a země. Tento časopis vychází pravidelně od roku 1952, jedná se tak o nejdéle vycházející české periodikum se zaměřením na cestování.

Hlavním cílem práce je komparace obsahu časopisu Lidé a země na základě tří vybraných ročníků 1987, 1997 a 2017. Dílčími cíli bude nastínit okolnosti vzniku časopisu v období padesátých let. Dalším dílčím cílem práce je zjistit, jaký vliv měla změna režimu v roce 1989 na podobu tohoto cestovatelsky zaměřeného periodika, a do jaké míry se možnost volného cestování podepsala na samotném obsahu časopisu Lidé a země.

Po úvodní kapitole bude následovat metodologická část. V této kapitole bude objasněn výběr konkrétních ročníků časopisu Lidé a země. Dále budou v této části práce popsány použité metody, kterými jsou deskripce, komparace a polostrukturovaný rozhovor.

Následovat bude kapitola, která vymezí užívané pojmy, jež budou dále používány v rámci celé práce. Budou tak vysvětleny pojmy periodický tisk a časopis. Další částí teoretické kapitoly bude stručná historie časopisu a jeho vývoj do určitého roku.

Na tuto kapitolu naváže analytická část práce, ve které budou postupně popsány tři vybrané ročníky časopisu. U každého ročníku budou nejprve uvedeny základní údaje o časopise. Dále bude popsán vzhled Lidé a země a následovat budou kapitoly o pravidelných rubrikách a o obsahu bez stálých rubrik. Na ně naváže část, které bude popisovat země, o kterých časopis ve vybraných letech psal. Bude tak věnována pozornost tomu, jakým kontinentům a konkrétním zemím věnoval časopis v určitém období největší pozornost. U každého ročníku bude dále uvedeno jedno reprezentativní číslo, které ukáže konkrétní skladbu Lidé a země. V poslední části této kapitoly budou shrnuty zjištěné poznatky.

V následující komparační části práce budou porovnány vybrané popisované prvky časopisu a dojde tak k zjištění, v jakých aspektech se časopis proměnil, a v jakých zůstal stejný. Komparace bude realizována ve stejných kategoriích jako popis konkrétních ročníků. Bude se tedy jednat o porovnání základních informací, vzhledu, stálých rubrik, obsahu bez stálých rubrik a zemí, které byly zmíněny v konkrétních vybraných ročnících.

Závěr práci shrne a ukáže, zda byly naplněny vytyčené cíle.

K tématu již vyšly podobné práce, které se zabývají časopisem Lidé a země nebo cestovatelskými časopisy obecně. Práce se ovšem věnují především reportážím otištěným v časopise. Dosud nevznikla žádná práce, která by se zabývala samotným časopisem a jeho vývojem od počátku až po současnost.

2 Metodologická část

2.1. Výběr zkoumaných ročníků

Práce má za úkol zjistit proměnu časopisu Lidé a země. Nabízí se tak možnost prozkoumat každý ročník od jeho vzniku v roce 1952 až po současnost. To však vzhledem k omezenému rozsahu práce není možné. Proto byly vybrány pouze tři ročníky, konkrétně 1987, 1997 a 2017. Práce se krátce zmíní i o počátcích časopisu, stěžejními budou ovšem tyto tři ročníky. Tento výběr vzorku se dá označit za záměrný. Záměrný výběr bývá někdy označován také jako účelový a nejčastěji bývá užíván v kvalitativních šetřeních.¹ Záměrný výběr volí jednotky s určitým úmyslem a je určován plány výzkumníka.² Pro účely práce tak byly záměrně vybrány tři ročníky. Rok 1987 reprezentuje předrevoluční podobu časopisu. Další vybraný ročník 1997 bude reflektovat, zda revoluce v roce 1989 a následná možnost neomezeného cestování nějakým výraznějším způsobem poznamenala podobu Lidé a země. Poslední zkoumaný ročník 2017 ukáže, jak vypadá moderní podoba periodika, a jakým způsobem se liší od předchozích.

Konkrétním zkoumaným vzorkem budou všechna čísla časopisu v daném roce, celkově tak bude popsáno 36 čísel časopisu.

2.2. Výzkumné metody

Práce se zabývá analýzou jednoho časopisu, který bude tudíž hlavním zdrojem. Metody použité k výzkumu budou deskripce, komparace a polostrukturované rozhovory. Deskripce lze definovat podle Sociologického slovníku jako „*popis zkoumaného jevu, jeho výskytu v prostoru a čase i jeho dalších vlastností.*“³ Jedná se tedy o „*popis jevů, tak jak jsou.*“⁴ V rámci deskripce budou v každého vybraného ročníku zvoleny aspekty, které budou popisovány. Konkrétně se bude jednat o základní údaje o časopise jako jsou název, podtitul, periodicitu, šéfredaktor, adresa redakce, vydavatel, cena a počet stran. V kapitole o vzhledu bude charakterizována jeho přední a zadní obálka. Obsahová stránka časopisu bude popsána především z hlediska počtu a názvu rubrik. U každého ročníku časopisu tak budou uvedeny pravidelné rubriky a obsah bez stálých rubrik. V rámci obsahu, práce popíše i to, o jakých zemích se v konkrétních letech psalo nejčastěji. Na závěr bude uvedeno jedno reprezentativní číslo Lidé a země z každého ročníku.

---

¹ SEDLÁKOVÁ, Renáta. Výzkum médií: neužívanější metody a techniky. (s. 99)

² Tamtéž (s. 99)

³ JANDOUREK, Jan. Sociologický slovník. (s.58)

⁴ Tamtéž (s.58)

Další použitou metodou bude komparace. Podle Jandourka lze komparaci definovat jako „*systematický myšlenkový postup, který k sobě přiřazuje různé souměřitelné jevy přesně vymezených vlastností (nebo typy vazeb mezi nimi) a zkoumá jejich podobnost.*“⁵ Komparace je podle něj postup, podle kterého lze odhalit, do jaké míry jsou si některé jevy podobné.⁶ Šanderová definuje komparaci jako „*text, který podává zprávu o průběhu a výsledcích porovnávání dvou nebo více textů, pojetí nebo přístupu k určitému problému nebo jeho řešení.*“⁷ Podle Šanderové se dá v zásadě srovnávat téměř cokoli, co sdílí nějaká společná kritéria, společnou třídu, do které je lze umístit a dále třídit.⁸ Posbírané poznatky budou podle zvolených kritérií, kterými jsou již zmíněné základní údaje, vzhled, stálé a nestálé rubriky a země v časopise, srovnány. Podobnosti a rozdíly tak ukáží, jak se zkoumané periodikum v průběhu let proměnilo.

Práce se bude v krátkosti zabývat i redakcí. Částečný náhled do fungování redakce umožní polostrukturované rozhovory. Polostrukturovaný rozhovor lze také označit jako semistrukturovaný nebo řízený.⁹ Pro tento typ rozhovoru bývají předem připravené otázky, které ale mohou být v průběhu upraveny nebo doplněny o další v závislosti na aktuálním uvážení tazatele.¹⁰ Hendl označuje polostrukturovaný rozhovor jako rozhovor pomocí návodu.¹¹ Tento typ rozhovoru poskytuje tazateli možnost co nejlépe využít času určeného k interview.¹² „*Návod k rozhovoru představuje seznam otázek nebo témat, jež je nutné v rámci rozhovoru probrat.*“¹³ Návod má sloužit k tomu, aby byla v rozhovoru probrána všechna témata. Je však na tazateli, jakým způsobem a v jakém pořadí odpovědi na své otázky získá.¹⁴ Otázky u polostrukturovaného rozhovoru se rozlišují na primární, které jsou předem připravené, a sekundární nebo sondážní.¹⁵ Sekundární otázky vznikají až při uskutečňování rozhovoru „*s cílem doplnit, co již zaznělo, nebo podnítit informanta k další výpovědi.*“¹⁶ V této práci je typ polostrukturovaného rozhovoru ideálním způsobem získáním dat, jelikož spojuje výhody standardizované i nestandardizované formy dotazování.¹⁷ K účelům práce budou

---

⁵ JANDOUREK, Jan. Sociologický slovník. (s.125)

⁶ Tamtéž (s. 125)

⁷ ŠANDEROVÁ, Jadwiga. Jak číst a psát odborný text ve společenských vědách. (s.70)

⁸ Tamtéž (s.70)

⁹ SEDLÁKOVÁ, Renáta. Výzkum médií: nejužívanější metody a techniky. (s. 211)

¹⁰ Tamtéž (s.211)

¹¹ HENDL, Jan. Kvalitativní výzkum: základní teorie, metody a aplikace. (s.178)

¹² Tamtéž (s.178)

¹³ Tamtéž (s.178)

¹⁴ Tamtéž (s.178)

¹⁵ SEDLÁKOVÁ, Renáta. Výzkum médií: nejužívanější metody a techniky. (s. 211)

¹⁶ Tamtéž. (s. 211)

¹⁷ SEDLÁKOVÁ, Renáta. Výzkum médií: nejužívanější metody a techniky. (s. 211)

realizovány dva polostrukturované rozhovory. První polostrukturovaný rozhovor bude uskutečněn s novinářkou, fotografkou a bývalou šéfredaktorkou Lenkou Klicperovou, která časopis Lidé a země vedla 14 let. Její odpovědi pomohou popsat, jak časopis vzniká, a jak fungovala redakce za jejího vedení. Druhým respondentem pro polostrukturovaný rozhovor bude Viktor Chrást. Chrást byl průvodcem v několika cestovních kancelářích, a díky svým zahraničním cestám mohl svými poznatky přispět do obsahu časopisu. Jako externí přispěvatel zasílal své texty do časopisu především v letech 1996 a 1997. Několik jeho článků se v časopise objevilo i v letech 2000 až 2003. Jeho poznatky přispějí k pochopení fungování redakce ze strany externích spolupracovníků.

3 Teoretická část

3.1. Vymezení užívaných pojmů

V této kapitole budou vymezeny pojmy, které budou nadále používány v celé práci. Vysvětleny budou termíny periodický tisk a časopis. Časopisy budou rozděleny podle různých typologií, a nakonec bude definován pojem *časopis o cestování*.

3.1.1. Periodický tisk

Periodický tisk je v České republice definován tiskovým zákonem 46/2000 Sb. Tiskový zákon zní takto: „*Periodickým tiskem se rozumí noviny, časopisy a jiné tiskoviny vydávané pod stejným názvem, se stejným zaměřením a v jednotné grafické úpravě nejméně dvakrát v kalendářním roce. Vydavatelem je fyzická nebo právnická osoba, která vydává periodický tisk na svůj účet a na svou odpovědnost a zajišťuje jeho obsah, vydání a veřejné šíření.*“¹⁸ Tiskový zákon mimo definici periodického tisku zaručuje svobodu projevu, dává každému možnost vydávat periodika, chrání individuální práva člověka a zajišťuje ochranu zdrojů novinářských informací.¹⁹

Periodický tisk v České republice eviduje Ministerstvo kultury. Jakákoliv právnická či fyzická osoba, která chce začít vydávat periodický tisk, musí svůj záměr písemně ohlásit nejpozději třicet dní od začátku vydávání na Ministerstvu kultury.²⁰ Oznámení musí obsahovat: „*název periodika, obsahové zaměření, periodicitu jeho vydávání, údaje o jeho regionálních mutacích, název, adresu sídla a identifikační nebo rodné číslo vydavatele.*“²¹ Většinu svých příjmů dostává periodický tisk na základě prodeje vydaného nákladu a z prodeje reklamní plochy.²²

3.1.2. Časopis

Časopisem je chápáno tištěné periodické médium, které vychází méně často než noviny. Je tedy vydáváno nejméně dvakrát ročně a nejvíce jednou týdně.²³ Kvůli své omezené periodicitě časopisy zaostávají s aktuálností za novinami, ale předčí je větší podrobností

---

¹⁸ Zákon č. 46/2000 SB., o právech a povinnostech při vydávání periodického tisku a o změně některých dalších zákonů (tiskový zákon). Dostupný on-line: <https://www.mkcr.cz/tiskovy-zakon-479.html> [cit. 26. 2. 2019]

¹⁹ HALADA, Jan, OSVALDOVÁ Barbora. Slovník žurnalistiky: výklad pojmů a teorie oboru. (s.270)

²⁰ Zákon č. 46/2000 SB., o právech a povinnostech při vydávání periodického tisku a o změně některých dalších zákonů (tiskový zákon). Dostupný on-line: <https://www.mkcr.cz/tiskovy-zakon-479.html> [cit. 26. 2. 2019]

²¹ HALADA, Jan, OSVALDOVÁ Barbora. Slovník žurnalistiky: výklad pojmů a teorie oboru. (s.270)

²² BURTON, Graeme, JIRÁK, Jan. Úvod do studia médií. (s.99)

²³ REIFOVÁ, Irena a kol. Slovník mediální komunikace (s.32)

probíraných témat.²⁴ Časopis tak lze popsat i jako mezistupeň mezi novinami a knihami.²⁵ Tematická stránka časopisu bývá více sjednocena než u novin, i díky této vlastnosti mívají časopisy vymezenější okruh čtenářů. Časopisy jsou vzhledem k jednotnějšímu publiku výhodným médiem pro zadavatele reklamy.²⁶

3.1.2.1 Typologie časopisů

V publikacích různých autorů lze najít mnoho dělení časopisů. Časopisy lze rozdělit několika způsoby, a to podle:

- „Nákladu – masové, malonákladové
- Zaměření na cílové skupiny – dětské, pro mládež atd.
- Zájmu – auto-moto, šachy, počítače a internet, hudba, zahrada apod.
- Genderu – pro ženy, pro muže
- Odbornosti – lékařské aj.
- Obsahu a zaměření na segment publik – politické, rodinné, popularizační, odborné, sportovní, humoristické“²⁷

Köpplová dělí časopisy na menšinové a masové.²⁸ Jako příklad menšinových časopisů uvádí Köpplová *Dějiny a současnost* a časopis *Respekt*.²⁹ „Do oblasti časopisů, pro něž jsme si zavedli běžně neužívané označení menšinové, patří takové kategorie, jako jsou časopisy kulturní (např. *Literární noviny*, *Tvar*, *Labyrint* ale také celá řada časopisů hudebních či výtvarných) či časopisy společenskovední (např. *Listy*, *Nová přítomnost*, *do jisté míry i Host*).“³⁰ Doplnuje, že tato periodika jsou nezajímavá pro inzerenty a jsou finančně závislá na podpoře různých nadací či grantovém systému státních institucí, jako příklad uvádí Ministerstvo kultury ČR.³¹ Masové časopisy naopak vytváří skupiny čtenářů na základě společných sociodemografických charakteristik či stejného životního stylu a jejich hlavním cílem je zisk.³² Masové časopisy lze dále rozlišit na dva typy – „pro početné publikum s vysokým podílem nízkopříjmových vrstev a na méně početné čtenářské skupiny s vyššími příjmy a spotřebou zaměřenou na luxusní zboží a služby.“³³

²⁴ HALADA, Jan, OSVALDOVÁ Barbora. Slovník žurnalistiky: výklad pojmů a teorie oboru (s.56)

²⁵ SHELLMANN, Bernhard. Média: základní pojmy, návrhy, výroba. (s.41)

²⁶ REIFOVÁ, Irena a kol. Slovník mediální komunikace (s.33)

²⁷ HALADA, Jan, OSVALDOVÁ, Barbora. Slovník žurnalistiky: výklad pojmů a teorie oboru (s.56)

²⁸ KÖPPOVÁ, Barbara. Kam směřují časopisy a lifestyleové magazíny. In: 10 let v českých médiích (s.82)

²⁹ Tamtéž (s.82)

³⁰ Tamtéž (s.83)

³¹ Tamtéž (s.83)

³² Tamtéž (s.82)

³³ KÖPPOVÁ, Barbara. Kam směřují časopisy a lifestyleové magazíny. In: 10 let v českých médiích (s.83)

Podle Schellmanna se časopisy člení na masové a specializované. Pod masové časopisy patří společenské magazíny. Specializované časopisy lze dále rozlišit na odborné, zákaznické a konfesijní.³⁴

Díky technologickému rozvoji, a především rozšíření internetu, lze dělit i časopisy do podoby papírové a podoby elektronické.³⁵

3.1.2.2 Časopis o cestování

Žádná ze zmíněných typologií přesně nepracuje s pojmem *časopis o cestování*. Svým nákladem může být zařazen podle Reifové do kategorie masových periodik. Stejný název skupiny časopisů, kam lze řadit cestovatelská periodika, používá i Köpplová. Časopisy o cestování jsou tak periodikem pro početné čtenářské skupiny. Podle Schellmanna a jeho typologie může být cestovatelský časopis přiřazen do kategorie společenských magazínů. Periodicky se můžou cestovatelské magazíny lišit, nejběžnějším typem je však měsíčník,³⁶ kam spadá i zkoumaný časopis *Lidé a země*.³⁷

---

³⁴ SHELLMANN, Bernhard. Média: základní pojmy, návrhy, výroba. (s.42)

³⁵ OSVALDOVÁ Barbora, HALADA, Jan a kol. Praktická encyklopedie žurnalistiky a marketingové komunikace (s.42)

³⁶ Dalšími cestovatelskými magazíny, které lze řadit mezi měsíčníky jsou časopisy *Koktejl* nebo české verze *National Geographic*.

³⁷ Databáze periodického tisku. Dostupný on-line: [https://www.mkcr.cz/databaze-periodickeho-tisku-pro-verejnost-978.html?do\[loadP\]=1&item.id=239](https://www.mkcr.cz/databaze-periodickeho-tisku-pro-verejnost-978.html?do[loadP]=1&item.id=239) [cit. 27. 2. 2019]

3.2. Vznik časopisu Lidé a země a jeho vývoj do roku 1986

Časopis Lidé a země je nejstarší stále vycházející český časopis o cestování. Jeho první číslo vyšlo v dubnu roku 1952.³⁸

Historie vzniku československých cestovatelských časopisů se však datuje o pár let dříve. Za prvního předchůdce Lidé a země lze považovat geograficko-politický měsíčník Širým světem, jehož první číslo vzniklo už v roce 1924.³⁹ Pod vedením šéfredaktora, geografa a autora středoškolských učebnic, Stanislava Nikolaua, vycházel tento měsíčník až do roku 1944.⁴⁰ Důležitou osobností tohoto časopisu byl malíř Zdeněk Burian, který ilustroval jeho stránky více než dvacet let.⁴¹ Od časopisu Lidé a země se obsahově výrazně lišil. Na jeho stránkách se často objevovaly citace z knih, například z děl již zesnulého lékaře a cestovatele Emila Holuba.⁴²

Mezi další předchůdce patřil populárněvědecký Zeměpisný magazín, časopis, který začal vycházet po druhé světové válce. Jeho zakladatelem byl vysokoškolský pedagog Josef Kunský.⁴³ Ve své době byl Zeměpisný magazín velmi populární a lukrativní. Nicméně kvůli rozporům Kunského s vládnoucím režimem musel magazín v roce 1948 skončit.⁴⁴

První číslo časopisu Lidé a země vzniklo 21. dubna 1952. Nový zeměpisný a cestopisný časopis vedl geograf Vlastimil Häufner společně s Miroslavem Strídou. Jak popisuje vznik periodika Strída, on sám měl „*praktické zkušenosti z vydavatelství a Häufner zase koncepci a materiály.*“⁴⁵ Samotné začátky časopisu ovšem nebyly snadné. Kvůli vládnoucímu komunistickému režimu musela redakce psát především o oblasti Sovětského svazu a o dělnické třídě. I přes určité ústupky dokázaly Lidé a země zahrnout do svého obsahu články o vzdálenějších a zajímavějších koutech světa, například o francouzské Bretani⁴⁶ či reportáž Hanzelky a Zikmunda o Kilimandžáru.⁴⁷

Obsah časopisu měl však daleko do podoby, kterou má dnes. Tehdejší obsah časopisu lze rozdělit pouze na dvě rubriky, a to *Články* a *Zprávy*. *Články* se skládaly většinou ze čtyř

---

³⁸ MÍČOVÁ, Pavlína. Legendární časopis Lidé a země z vydavatelství Mladá fronta oslaví 60. výročí. Dostupný on-line: <https://www.mf.cz/pro-media/153-legendarni-casopis-lide-a-zeme-z-vydavatelstvi-mlada-fronta-oslavi-60-vyroci> [cit. 14. 3. 2019]

³⁹ Geografický časopis z roku 1924 – ŠIRÝM SVĚTEM. Dostupný online: <http://www.detske-casopisy.cz/geograficky-casopis-z-roku-1924-siry-m-svetem/> [cit. 14. 3. 2019]

⁴⁰ BOROVIČKA, Michael. Lidé a země v proměnách času. Dostupný on-line: <http://lideazeme.reflex.cz/clanek/lide-a-zeme-v-promenach-casu#> [cit. 14. 3. 2019]

⁴¹ Tamtéž [cit. 14. 3. 2019]

⁴² KLICPEROVÁ, Lenka. Tvořili jsem okénko do světa. Lidé a země, 2003, roč. 52, č. 10

⁴³ HONSŮ, MIROSLAV. Před 60 lety otevřely Lidé a země okno do světa. Dostupný on-line: <https://www.e15.cz/byznys/ostatni/pred-60-lety-otevrel-y-lide-a-zeme-okno-do-sveta-752972> [cit. 14. 3. 2019]

⁴⁴ KLICPEROVÁ, Lenka. Tvořili jsem okénko do světa. Lidé a země, 2003, roč. 52, č. 10

⁴⁵ Tamtéž.

⁴⁶ Tamtéž.

⁴⁷ Lidé a země, 1952, roč. 1, č. 3

až pěti delších textů, které seznamovaly čtenáře s více či méně známými krajinami. *Zprávy* informovaly o novinkách, často z oblasti Sovětského svazu. Stránky byly zaplněné především popisným textem, který byl často geografického a čistě faktického charakteru. Na celkově 33 stranách časopisu se nicméně i v době vzniku objevovaly černobílé a barevné fotografie. Na konci každého čísla našli čtenáři vědomostní soutěže z oblasti zeměpisu.

Název periodika vznikl podle edice *Země a lidé*.⁴⁸ Vedoucím redaktorem byl v době vzniku již zmíněný Vlastimil Häufner. Redakci dále tvořili Miroslav Střída, cestovatel Ladislav M. Pařízek a Chrudoš Troníček.⁴⁹ V padesátých letech, kdy každý neměl možnost vycestovat a poznávat tak cizí kraje, si časopis získal vysokou oblibu u čtenářů. Náklad časopisu se pohyboval mezi 40 a 50 tisíci kusy.⁵⁰ Nicméně právě kvůli režimu nebylo pro redakci tak jednoduché spojit se s lidmi, kteří cestovali a poznávali nová neznámá místa. Redakce tak spolupracovala převážně s geografy a žurnalisty, kteří měli možnost dostat se do zahraničí například skrze pracovní konference. O dalekých krajích jako je například Amerika či Mexiko, tak psal pro *Lidé a země* spisovatel a diplomat Norbert Frýd.⁵¹

V šedesátých letech nastalo v časopise klidnější období díky celospolečenskému uvolnění poměrů. V obsahu časopisu začalo přibývat informací o nových státech světa a čtenáři tak měli možnost prohlédnout si jejich mapy a vlajky a dozvědět se tak více i o zemích, kde nebyl socialismus.⁵²

Tato uvolněnější etapa však trvala pouze do nástupu normalizace. V tomto období to dokonce vypadalo, že by časopis mohl přestat vycházet. Díky kolegiu geologie a geografie Československé akademie věd, pod kterou spadalo nakladatelství Academia vydávající *Lidé a země*, se časopis však podařilo zachovat.⁵³

Během sedmdesátých let si časopis dokázal udržet svou úroveň, a to i díky tomu, že se na jeho stránkách neobjevovaly pouze články oslavující socialistické země. Příkladem textů s obecnějšími a dlouhodobějšími tématy mohou být ročenky časopisu *Lidé a země*.⁵⁴ Časopis se tak dlouhodoběji věnoval třeba dobývání světových velehor a toto téma se tak objevilo hned v několika číslech.⁵⁵ Ročenky představovaly prostor pro uplatnění dodnes

---

⁴⁸ *Lidé a země*, 1952, roč. 1, č. 3

⁴⁹ *Lidé a země*, 1952, roč. 1, č. 1

⁵⁰ BOROVIČKA, Michael. *Lidé a země v proměnách času*. Dostupný on-line:

<http://lideazeme.reflex.cz/clanek/lide-a-zeme-v-promenach-casu#> [cit. 20. 4. 2019]

⁵¹ KLICPEROVÁ, Lenka. Tvořili jsem okénko do světa. *Lidé a země*, 2003, roč. 52, č. 10

⁵² BOROVIČKA, Michael. *Lidé a země v proměnách času*. Dostupný on-line:

<http://lideazeme.reflex.cz/clanek/lide-a-zeme-v-promenach-casu#> [cit. 15. 3. 2019]

⁵³ KLICPEROVÁ, Lenka. Tvořili jsem okénko do světa. *Lidé a země*, 2003, roč. 52, č. 10

⁵⁴ BOROVIČKA, Michael. *Lidé a země v proměnách času*. Dostupný on-line:

<http://lideazeme.reflex.cz/clanek/lide-a-zeme-v-promenach-casu#> [cit. 15. 3. 2019]

⁵⁵ Tamtéž.

známých autorů jako například cestovatel a etnograf Miroslav Stingl nebo cestovatel, který strávil řadu měsíců v Latinské Americe mezi indiány, Mislav Zelený.⁵⁶ Mezi ženské příspěvatelky patřila především etnografka a cestovatelka Nelly Rasmussenová, která se i přes nepřítel režimu dokázala dostat do oblastí jako je Laponsko či Tanzánie a obohacovala časopis svými zážitky z těchto zemí.⁵⁷

Během osmdesátých let se dostal do čela Lidé a země pedagog a geograf Ladislav Skokan.⁵⁸

Další vývoj časopisu od 80. let bude podrobně popsán v analytické části práci.

---

⁵⁶ BOROVIČKA, Michael. Lidé a země v proměnách času. Dostupný on-line:

<http://lideazeme.reflex.cz/clanek/lide-a-zeme-v-promenach-casu#> [cit. 20. 4. 2019]

⁵⁷ Nelly Rasmussenová: Dobrodruh v sukni. Dostupný on-line: <http://lideazeme.reflex.cz/clanek/nelly-rasmussenova-dobrodruh-v-sukni> [cit. 17. 3. 2019]

⁵⁸ BOROVIČKA, Michael. Lidé a země v proměnách času. Dostupný on-line:

<http://lideazeme.reflex.cz/clanek/lide-a-zeme-v-promenach-casu#> [cit. 17. 3. 2019]

4 Analytická část

V této kapitole budou podrobně popsány tři vybrané ročníky časopisu Lidé a země. U každého ročníku bude zaměřena pozornost na několik vybraných aspektů. Kromě základních informací jako název či cena, to bude vzhled, stálé rubriky, další obsah bez stálých rubrik a prostor bude věnován i zemím, o kterých se ve vybraném ročníku psalo. Dále bude vybráno a popsáno jedno reprezentativní číslo z daného roku a na závěr budou zjištěné poznatky shrnuty.

4.1. Lidé a země v roce 1987

4.1.1. Základní informace

Tabulka č.1: Lidé a země v roce 1987

Ročník	36
Název	Lidé a země
Podtitul	Populárně vědecký zeměpisný a cestopisný měsíčník
Periodicita	Měsíčník
Šéfredaktor	Ladislav Skokan
Adresa redakce	Vodičkova 40, Praha 1
Vydavatel	Academia, nakladatelství ČSAV
Cena	3,50 Kčs
Počet stran	48-52

V roce 1987 vycházel 36. ročník časopisu Lidé a země s podtitulem Populárně vědecký zeměpisný a cestopisný měsíčník. Časopis vycházel pravidelně každý měsíc a jeho cena byla 3,50 Kčs. Vedoucím redaktorem nadále zůstával Ladislav Skokan. V časopise působili tři stálí redaktoři.⁵⁹ Periodikum stejně jako od svého vzniku vycházelo v nakladatelství Academia. Počet jeho stran se pohyboval mezi 48 až 52.

⁵⁹ M. Žáková, J. Škvor, M. Korytová (od listopadového čísla nahradila Škvora J. Kadeřávková)

4.1.2. Vzhled

Každé číslo časopisu v roce 1987 mělo jednotnou podobu. Titulní strana měla vždy černé pozadí, na kterém se vyjímal bílý nápis Lidé a země. Pod názvem časopisu bylo uvedeno, o jaké číslo daného roku se jedná. Největší prostor obálky zabírala barevná fotografie, na které byla většinou zachycena krajina nebo její obyvatelé. Stejně jako na titulní straně se i na té zadní vyjímal fotografie, pod níž byla pozvánka do následujícího čísla.

4.1.3. Stálé rubriky

V roce 1987 měl časopis pouze pár pravidelných rubrik. Na jeho předních stránkách se objevovaly dlouhé články, které neměly společný název rubriky. Jednalo se především o několikastránkové reportáže z různých koutů světa. První rubrikou, která měla svůj název byly až *Zajímavosti na známkách*, ve kterých autor ukazoval pozoruhodné dopisní známky z celého světa.⁶⁰ Následovala rubrika *Za svědky minulosti*,⁶¹ která poučovala čtenáře o lidských vynálezech a pokrocích.⁶² Další pravidelnou rubrikou byla *S Čedokem do SSSR*, ve které autoři popisovali krajinu bývalé SSSR.⁶³ *Krátce ze světa* byla další ze stálých rubrik. Objevovalo se v ní přibližně sedm či osm krátkých zpráv z celého světa, které byly často doplněny o jednu zajímavost.⁶⁴ Poslední pravidelná rubrika *Přečtěte si* doporučovala čtenářům nově vydané knihy s tématem cestování.

4.1.4. Další obsah bez stálých rubrik

Časopis doprovázela *Dnešní otázka*, vědomostní soutěž, která lákala čtenáře na výhru zájezdů v hodnotě od 500 Kčs do 2000 Kčs.⁶⁵ Soutěžní otázka byla v každém čísle časopisu a k vyhodnocení a vyhlášení vítěze došlo vždy jednou za rok. *Dnešní otázka* byla součástí rubriky *S Čedokem do SSSR*.

Na několika stránkách ve spodní části časopisu našli čtenáři krátké postřehy a zajímavosti ze světa či z domova. Tyto postřehy byly čistě informativního a faktického

---

⁶⁰ Rubrika se objevuje v lednovém, březnovém a červnovém čísle.

⁶¹ *Za svědky minulosti* se neobjevuje v čísle 7 a 11

⁶² Například v dubnovém čísle 1987 se čtenáři dozvěděli o vývoji městské hromadné dopravy.

⁶³ V červnovém čísle autor Karel Šmíd zve do Batumi, v červencovém zase František Petružálek do ruského Charkova. V listopadu dokonce tato rubrika otevírala časopis s pozvánkou do „magické“ Moskvy.

⁶⁴ Například v zářijovém čísle byla zajímavostí větší spotřeba drůbežního masa než hovězího v USA.

⁶⁵ Například v prosincovém čísle znělo zadání otázky takto: Jmenujte základní bod topografické sítě evropských zemí socialistického společenství.

charakteru, velmi často plné čísel. V lednovém čísle si tak čtenáři mohli přečíst o objemu produkce zemědělských plodin v Indii⁶⁶ nebo o množství vytěženého zlata v Indonésii.⁶⁷

V téměř každém vydání měli čtenáři možnost přečíst si o zajímavé osobě z oblasti geografie a cestování.⁶⁸ Nejednalo se však o rozhovory, ale spíše o představení určitých osob. Například v lednovém vydání byl představen geograf Jan Hromádka,⁶⁹ v květnovém a srpnovém čísle se pak psalo o geologovi Janu Krejčím.⁷⁰

4.1.5. Země uvedené v ročníku

V roce 1987 se v časopise nejčastěji objevovaly evropské státy. Nejvíce prostoru dostaly články týkající se Československa. Je ale nutno rozlišit texty kratšího rozsahu a delšího rozsahu. Delší texty⁷¹ byly spíše reportážního charakteru a redaktori v nich zvali čtenáře k navštívení hor, měst, zámků, hradů či jiných pamětihodností v Česku a na Slovensku.⁷² Kratší texty o Československu byly spíše informativního a faktického typu. Mezi tyto texty lze zařadit například článek s titulkem *Držkovské skály*,⁷³ který zval k navštívení této přírodní památky. Zmínka o Československu padla skoro v každém z dvanácti čísel časopisu daného roku.

Velice často se v časopise objevovaly i ostatní státy Evropy, ať už se jednalo o východní státy, tehdejší státy Sovětského svazu nebo o státy západní. V rámci SSSR psali redaktori nejčastěji o samotném Rusku.⁷⁴ V březnovém čísle se potom objevil dlouhý text o lotyšské krajině s názvem *Údolí červeného a žlutého pískovce*.⁷⁵ Jak je již zmíněno výše, na cestování Sovětským svazem byla zaměřena jedna celá rubrika s názvem *S Čedokem do SSSR*. V této rubrice našli čtenáři články například o kavkazském jezeru Rica,⁷⁶ městech Mukačevo,⁷⁷ Lvov⁷⁸ či Batumi.⁷⁹ Několikrát bylo zmíněno i samotné centrum SSSR, Moskva.⁸⁰ Západní Evropu v časopise reprezentovaly nejčastěji státy jižní Evropy – Španělsko v textu

---

⁶⁶ Lidé a země, 1987, roč. 36, č. 1, s. 6

⁶⁷ Lidé a země, 1987, roč. 36, č. 1, s. 11

⁶⁸ Tento typ textu chyběl v únorovém, dubnovém a říjnovém vydání.

⁶⁹ LUKNIŠ, Michal. Jan Hromádka. Lidé a země, 1987, roč. 36, č. 1, s. 36

⁷⁰ TRÁVNÍČEK, Dušan. Jan Krejčí. Lidé a země, 1987, roč. 36, č. 5, s. 201

⁷¹ Delší než jedna strana.

⁷² BALATKA, Břetislav. Pod Provodínskými kameny. Lidé a země, 1987, roč. 36, č. 2, s. 54

⁷³ VÍTEK, Jan. Držkovské skály. Lidé a země, 1987, roč. 36, č. 3, s. 108

⁷⁴ MARKOVÁ, Zora. Solochau, kolébka krasnodarského čaje. Lidé a země, 1987, roč. 36, č. 9, s. 414

⁷⁵ KUČA, Karel. Údolí červeného a žlutého pískovce. Lidé a země, 1987, roč. 36, č. 3, s. 97

⁷⁶ MARKOVÁ, Zora. S Čedokem do SSSR – Jezero Rica. Lidé a země, 1987, roč. 36, č. 1, s. 44

⁷⁷ POJAR, Miloš. S Čedokem do SSSR - Mukačevo. Lidé a země, 1987, roč. 36, č. 2, s. 92

⁷⁸ PETRUŽÁLEK, František. S Čedokem do SSSR – Lvov. Lidé a země, 1987, roč. 36, č. 3, s. 139

⁷⁹ ŠMÍD, Karel. S Čedokem do SSSR – Batumi. Lidé a země, 1987, roč. 36, č. 6, s. 284

⁸⁰ CÍLEK, Václav. Moskva magická. Lidé a země, 1987, roč. 36, č. 11, s. 481

Fiesta v Córdobě,⁸¹ Řecko v článku *Zastavení v Thébách*⁸² či Portugalsko v slovenském textu *Metropola na pokraji kontinentu*.⁸³ Autoři se nevyhýbali ani ostrovům jako Kréta⁸⁴ nebo Rhodos.⁸⁵ Severské státy byly zastoupeny především Norskem například v článku *Severskou železnicí Flam – Myrdal*⁸⁶ nebo Švédskem v článku *Abrazní jeskyně na Skandinávském poloostrově*.⁸⁷ Společně s těmito oblastmi se v časopise objevovalo i Laponsko,⁸⁸ o kterém psala již zmíněná Nelly Rasmussenová.

Poměrně často byly v časopise ukazovány asijské země. Nejvýraznějším zástupcem byla Čína například v textu *Visutý chrám v Cheng-šanu*⁸⁹ ve společnosti Indie, která se objevila v textu s názvem *Mumbai – brána Indie*.⁹⁰ Dalším asijským státem, který se v časopise objevoval často, byla Barma. Jako příklad textu o Barmě lze uvést *Zemi tisíců pagod* z prosincového vydání.⁹¹ Čtenáři se ovšem mohli dočíst i o dnes již neexistujících krajinách jako Kampučská lidová republika⁹² v článku *Kampučia*⁹³ nebo říše Čampa⁹⁴ v textu *Stát Čamů zmizel z mapy světa*.⁹⁵ Několikrát psali redaktoři o oblasti Sýrie, například v textu *Velká mešita v Kairuvánu*.⁹⁶ Sýrie byla ovšem zmíněna jako jedna z mála ze států Blízkého východu.⁹⁷ Dalšími asijskými státy, které časopis představoval, byly Mongolsko v textu *Mezi Balty*⁹⁸ či Malajsie ve článku *Ohni se jako tráva*.⁹⁹ Článek *Jeskyňáři v Himaláji*¹⁰⁰ ukazoval čtenářům Nepál a *Západomořské plavební komory u Nampcho*¹⁰¹ Korejskou lidově demokratickou republiku.

Redakce se věnovala i africkým státům, které v časopise reprezentovaly například Mali v textu o životě dívky jménem *Fatma*¹⁰² nebo Zambii v článku o národním parku Kafue.¹⁰³

⁸¹ BLAHUŠEK, Zdeněk. *Fiesta v Córdobě*. Lidé a země, 1987, roč. 36, č. 2, s. 65

⁸² ČERMÁK, Vratislav. *Zastavení v Thébách*. Lidé a země, 1987, roč. 36, č. 2, s. 69

⁸³ FRANCISOVÁ, Irena. *Metropola na pokraji kontinentu*. Lidé a země, 1987, roč. 36, č. 7, s. 305

⁸⁴ AUGUSTÍN, Milan. *Cesta za bájným labyrintem*. Lidé a země, 1987, roč. 36, č. 4, s. 177

⁸⁵ TEREK, Jozef. *Rodos*. Lidé a země, 1987, roč. 36, č. 8, s. 353

⁸⁶ NERADIL, Jiří. *Severskou železnicí Flam – Myrdal*. Lidé a země, 1987, roč. 36, č. 7, s. 312

⁸⁷ WAGNER, Josef. *Abrazní jeskyně na Skandinávském poloostrově*. Lidé a země, 1987, roč. 36, č. 4, s. 181

⁸⁸ RASMUSSENOVÁ, Nelly. *Značkování sobů*. Lidé a země, 1987, roč. 36, č. 5, s. 193

⁸⁹ BUREŠ, František. *Visutý chrám v Cheng-šanu*. Lidé a země, 1987, roč. 36, č. 2, s. 49

⁹⁰ MARIOT, Peter. *Mumbai – brána Indie*. Lidé a země, 1987, roč. 36, č. 6, s. 257

⁹¹ STEHNOVÁ, Stanislava. *Země tisíců pagod*. Lidé a země, 1987, roč. 36, č. 12, s. 539

⁹² Dnešní Kambodža.

⁹³ ŠLACHTA, Mojmír. *Kampučia*. Lidé a země, 1987, roč. 36, č. 10, s. 454

⁹⁴ Čampské království se rozléhalo na území dnešního středního a jižního Vietnamu.

⁹⁵ KNAP, Vladimír. *Stát Čamů zmizel z mapy světa*. Lidé a země, 1987, roč. 36, č. 11, s. 488

⁹⁶ MÍKOVÁ, Miroslava. *Velká mešita v Kairuvánu*. Lidé a země, 1987, roč. 36, č. 10, s. 472

⁹⁷ Dalším státem Blízkého východu ukázaným v daném ročníku časopisu byl Libanon.

⁹⁸ RAKONCAJ, Josef. *Mezi Balty*. Lidé a země, 1987, roč. 36, č. 8, s. 337

⁹⁹ ŠNAJDER, Bohuslav. *Ohni se jako tráva*. Lidé a země, 1987, roč. 36, č. 4, s. 145

¹⁰⁰ CÍLEK, Václav. *Jeskyňáři v Himaláji*. Lidé a země, 1987, roč. 36, č. 7, s. 300

¹⁰¹ FRIEDL, Karel. *Západomořské plavební komory u Nampcho*. Lidé a země, 1987, roč. 36, č. 7, s. 293

¹⁰² JAZAIRIOVÁ, Pavla. *Fatma*. Lidé a země, 1987, roč. 36, č. 1, s. 17

¹⁰³ KOLMAN, František. *V národním parku Kafue*. Lidé a země, 1987, roč. 36, č. 3, s. 109

V lednovém čísle byl představen stát Burundi.¹⁰⁴ V červencovém vydání byla zmíněna oblast *Oáza saharských králů*.¹⁰⁵ V červnovém čísle byla zase popsána cesta velkou částí Afriky v textu *Chudí chudnou, bohatí bohatnou*.¹⁰⁶ Africké oblasti v časopise dále představovaly větší státy jako Jižní Súdán a oblast Nilu,¹⁰⁷ Libye¹⁰⁸ nebo Alžírsko.¹⁰⁹ Dále pak redakce psala o krokodýlech v Egyptě¹¹⁰ nebo o Ghaně v textu *Evropan v Africe*.¹¹¹

Méně informací se čtenářům dostávalo z oblastí Severní a Jižní Ameriky. Severní Ameriku zastupovaly v říjnovém čísle Spojené státy americké, které v textu *Potlač*¹¹² představil český etnolog a spisovatel Mnislav Zelený. Jednalo se o jediný článek přímo o oblasti USA za celý rok.¹¹³ Dále pak vznikl článek o Aljašce¹¹⁴ nebo Grónsku.¹¹⁵ Střední Ameriku přibližoval čtenářům článek *Kolem sopek za kaktusy*¹¹⁶ z červencového čísla, který psal o Mexiku. V dubnovém vydání se pak časopis zmínil o Antilech.¹¹⁷ Oblast Jižní Ameriky byla zastoupena poněkud rozmanitěji. Čtenáři měli možnost přečíst si dlouhé reportáže o Venezuele v textu *Guasare – řeka, o níž se mluví*,¹¹⁸ dále o Peru a cestě *Z Cuzka do Surinamy*¹¹⁹ či Argentině v reportáži s názvem *Gaučovský víkend*.¹²⁰

Ze všech kontinentů se i vzhledem k rozloze psalo nejméně o Austrálii a Oceánii. Lednové vydání přineslo rozsáhlý text *Soumrak v zemi otrávených šípů*¹²¹ z prostředí Papui-Nové Guinei. Tento článek napsal pro Lidé a země český orientalista¹²² a překladatel Jaroslav Olša.¹²³ Déle si čtenáři mohli v listopadovém vydání přečíst o Fidži¹²⁴ nebo o samotné Austrálii v textu *V kaňonu řeky Katherine*¹²⁵ v únorovém vydání.

¹⁰⁴ LAŠTOVIČKA, Jaroslav. Burundi. Lidé a země, 1987, roč. 36, č. 1, s. 27

¹⁰⁵ HOLEČEK, Otto. Oáza saharských králů. Lidé a země, 1987, roč. 36, č. 7, s. 327

¹⁰⁶ JAZAIŘOVÁ, Pavla. Chudí chudnou, bohatí bohatnou. Lidé a země, 1987, roč. 36, č. 6, s. 266

¹⁰⁷ BLAŽKOVÁ, Milena. Živodárný Nil. Lidé a země, 1987, roč. 36, č. 4, s. 161

¹⁰⁸ ŠLACHTA, Mojmír. Libye. Lidé a země, 1987, roč. 36, č. 3, s. 129

¹⁰⁹ ZAHRAĐNÍČEK, Luděk. Guarára a Tuat. Lidé a země, 1987, roč. 36, č. 5, s. 202

¹¹⁰ ČERMÁK, Vratislav. Za krokodýly do Kóm Ombó. Lidé a země, 1987, roč. 36, č. 12, s. 533

¹¹¹ JAZAIŘOVÁ, Pavla. Evropan v Africe. Lidé a země, 1987, roč. 36, č. 10, s. 433

¹¹² ZELENÝ, Mnislav. Potlač. Lidé a země, 1987, roč. 36, č. 10, s. 441

¹¹³ Do výčtu není započítána rubrika Krátce ze světa.

¹¹⁴ STROUHAL, Evžen. Aljašskou dálnicí do Whitehorsu. Lidé a země, 1987, roč. 36, č. 2, s. 76

¹¹⁵ ŽITNÁ, Jarina. Grónsko očima tří žen. Lidé a země, 1987, roč. 36, č. 8, s. 365

¹¹⁶ MAZEL, Bohumil. Kolem sopek za kaktusy. Lidé a země, 1987, roč. 36, č. 7, s. 316

¹¹⁷ NOVOTNÝ, Jiří. Antilské souostroví. Lidé a země, 1987, roč. 36, č. 4, s. 156

¹¹⁸ PLEŠINGER, Vladimír. Guasare – řeka, o níž se mluví. Lidé a země, 1987, roč. 36, č. 1, s. 22

¹¹⁹ ROEDL, Bohumil. Z Cuzka do Surinamy. Lidé a země, 1987, roč. 36, č. 4, s. 171

¹²⁰ ZELENÝ, Mnislav. Gaučovský víkend. Lidé a země, 1987, roč. 36, č. 3, s. 113

¹²¹ OLŠA, Jaroslav. Soumrak v zemi otrávených šípů. Lidé a země, 1987, roč. 36, č. 1, s. 12

¹²² Orientalista zkoumá jazyk, historii a kulturu asijských a afrických zemí.

¹²³ Olša v pozdějších letech působil jako český velvyslanec v Indonésii.

¹²⁴ ŠLACHTA, Mojmír. Fidži. Lidé a země, 1987, roč. 36, č. 11, s. 327

¹²⁵ RŮŽKOVÁ, Vlasta. V kaňonu řeky Katherine. Lidé a země, 1987, roč. 36, č. 2, s. 81

4.1.6. Reprezentativní číslo

Jako reprezentativní ukázka časopisu Lidé a země z roku 1987 bude uvedeno březnové číslo.¹²⁶

- titulní strana – Fotka princezny ve zvláštním kroji javánské aristokracie před palácem sultána z Jogjakarty. (foto archiv: Bismo Gondokusumo)
- strana 97-101: Údolí červeného a žlutého pískovce (Karel Kuča). Představení lotyšské krajiny.
- strana 102-107: Tradiční javánská svatba (Bismo Gondokusumo). Reportáž o tradiční javánské svatbě.
- Strana 107-108: Korešpondencia cestovatele dr. Emila Holuba s banskobystrickou městskou radou. (Igor Graus)
- strana 108: Držkovské skály. (Jan Vítek)
- strana 109-112: V národním parku Kafue. (František Kolman)
- strana 113-116: Gaučovský víkend. (Ing. Mnislav Zelený)
- strana 116: Šilheřovický park. (Jan Prášek)
- strana 117-121: Paring (Vladivoj Vančura). Reportáž o cestě jižními Karpaty.
- strana 122-124: Bath – římské lázně v Anglii. (Stanislav Chábera.)
- strana 124-125: Sto let od narození Pavla Šebesty. (Dušan Trávníček)
- strana 125: Zajímavosti na známkách – Příroda Austrálie. (Jaroslav Zámečníček)
- strana 126-128: Jak bylo v Remagenu? (Václav Král)
- strana 129-133: Libye. (Mojmír Šlachta)
- strana 134-135: Mainau – kvetoucí ostrov v Bodamském jezeře. (Ludmila Vitoňová)
- strana 135-136: Klodnický průplav. (Jaroslav Kubec)
- strana 136-137: Mizórámský stát. (Mojmír Šlachta)
- strana 137: Nová silniční značka. (Milan Pavlas)
- strana 138-139: Za svědky minulosti: Voda – síla zázračná. (Tomáš Krejčík)
- strana 139-142: S Čedokem do SSSR – Ve starém Lvově. (František Petružálek)
- strana 143: Krátce ze světa
- strana 144: Přečtěte si

---

¹²⁶ Lidé a země, 1987, roč. 36, č. 3

4.1.7. Shrnutí

Pozice na trhu pro časopis, který se zabýval cestováním, se v osmdesátých letech na první pohled nemusela zdát příznivá. Časopis Lidé a země nicméně dokázal psát o všech kontinentech, o méně či více známých zemích. A tak i přes nepříznivé podmínky k vycestování z Československa si mohli čtenáři skrze časopis přečíst o méně dostupných krajích.

4.2. Lidé a země v roce 1997

Tabulka č.1: Lidé a země v roce 1997

Ročník	46
Název	Lidé a země
Podtitul	Zeměpisný a cestopisný měsíčník
Periodicita	Měsíčník
Šéfredaktorka	Miluše Žáková
Adresa redakce	Radlická 61, Praha 5
Vydavatel	Mladá fronta, a.s.
Cena	25,00 Kč
Počet stran	59-60

4.2.1. Základní informace

Již 46. ročník časopisu s podtitulem Zeměpisný a cestopisný měsíčník vydávalo nakladatelství Mladá fronta a. s. Cena časopisu byla 25 Kč a počet jeho stran se pohyboval mezi 59 a 60. Časopis Lidé a země vycházel v roce 1997 pod vedením šéfredaktorky Miluše Žákové, která se do čela časopisu dostala poté, co působila několik let jako pravidelná redaktorka. Stálými členy redakce byli kromě Žákové pouze Pavel Šust a Hana Skálová. Žáková z pozice šéfredaktorky koordinovala spolupráci s externími redaktory, kteří již od vzniku časopisu tvořili podstatnou část fungování časopisu. „Většinou jsem v redakci komunikoval s šéfredaktorkou Miluší Žákovou,“ řekl o spolupráci s redakcí Lidé a země externí spolupracovník Viktor Chrást.¹²⁷ „Do redakce jsem vždy posílal již hotový text i s fotografiemi,“ dodal ke spolupráci. „Redakce upravovala moje texty, ale většinou ne zásadně. Abych byl přesnější, úpravy byly většinou jen v detailech. Například redakce volila údernější název článku nebo jinak formulované úvodní řádky,“ popsal proces publikování v časopisu Chrást. Dodal, že v některých případech redakce část jeho textu vypustila. Externí spolupracovníci společně s hotovým textem do redakce zasílali i fotografie, které byly v některých případech otisknuty a v jiných ne.¹²⁸ Stejný proces potvrdila i šéfredaktorka z roku 2017 Lenka Klicperová: „Nemáme čas na nějaká osobní setkání, takže je to o tom, že člověk musí poslat už zpracovaný

¹²⁷ Rozhovor s bývalým externím spolupracovníkem Lidé a země Viktorem Chrástem, 10.4. 2019

¹²⁸ Tamtéž.

hotový článek, a ten musí být natolik dobrý, abychom ho chtěly publikovat.“ K uveřejňování fotografií Klicperová dodala: „Někdy máte třeba zajímavý text a ten člověk k tomu prostě nedokázal nafotit dobré věci. Ale zase na druhou stranu ten text stál za to, ten kompromis udělat.“¹²⁹ Externí redaktoři dostávali v roce 1997 za uveřejněné články i finanční ohodnocení. „Dostával jsem zapláceno za články i fotografie. Nepamatuji si to přesně, už je to dost dlouho. Ale za články to bylo v řádu tisíců. Menších tisícových částek, řekněme tak kolem 2000 Kč za článek bez záruky. Za jednu fotografii možná tak 100 Kč opět bez záruky,“ uvedl k finanční stránce Viktor Chrást.¹³⁰

4.2.2. Vzhled

V roce 1997 vycházel časopis se žlutým pozadím, na němž našel čtenář informace o ceně, čísle ročníku a podtitulu. Samotný název časopisu Lidé a země byl v bílé barvě a nacházel se na horní polovině ústřední fotografie. Ta podobně jako u ročníku 1987 zachycovala světové památky, krajinu nebo její obyvatele. Na fotografii byly většinou černým nebo bílým písmem vypsány články, které se v čísle nacházely. Zadní obálku tvořila jedna fotografie s případnými upoutávkami na následující vydání.

4.2.3. Stálé rubriky

Časopis měl v roce 1997 pouze pět pravidelných rubrik. Většina obsahu se skládala z reportáží a představení různých krajin, které ale neměly společný název rubriky. Jediné stálé rubriky, které měly název a v časopise se více či méně pravidelně opakovaly, byly: *Rady na cestu*, *Mozaika zajímavostí*, *Naše pozvánka*, *Z redakce* a *Přečtete si. Rady na cestu*¹³¹ poskytovaly čtenářům užitečné tipy z oblasti dopravy nebo ubytování. V únorovém čísle se například mohli čtenáři inspirovat, jak se nejlépe dostat do Nizozemska a jak se následně pohybovat a orientovat uvnitř samotné země. Červnové číslo zase poskytovalo důležité informace o cestování Řeckem.¹³² *Mozaika zajímavostí*¹³³ byla rubrika, která ukazovala čtenářům pozoruhodná fakta a zajímavosti z celého světa.¹³⁴ Rubrika *Naše pozvánka*¹³⁵ lákala čtenáře k návštěvě evropských kulturních událostí jako byly koncerty nebo výstavy. V rubrice

---

¹²⁹ Rozhovor s bývalou šéfredaktorkou Lidé a země Lenkou Klicperovou, 4.4. 2019

¹³⁰ Rozhovor s bývalým externím spolupracovníkem Lidé a země Viktorem Chrástem, 10.4. 2019

¹³¹ Rady na cestu se objevily v únorovém, květnovém, červnovém a červencovém vydání.

¹³² Například důležitá telefonní čísla, informace k dopravě vlakem nebo autobusem a mnoho dalšího.

¹³³ Tato rubrika se objevila ve všech vydáních kromě únorového.

¹³⁴ Červnové vydání například informovalo o odhadu populace Indie do roku 2010.

¹³⁵ Objevila se v pěti číslech vybraného ročníku (březen, duben, červen, září a říjen).

*Přečtěte si*¹³⁶ představovala redakce nově vydané knižní tituly týkající se cestování a oblasti zeměpisu. Jedinou rubrikou, která se objevila v úplně každém čísle časopisu, byla rubrika *Z redakce*. Tato rubrika poskytovala informace o předplatném, o možnosti objednat si starší čísla a o Klubu Lidé a země.

4.2.4. Další obsah bez stálých rubrik

Kromě již výše zmíněných samostatných reportáží a rubrik se jiný, nepravidelný obsah objevil pouze v březnovém čísle. Byla to vzpomínka na německého hudebního skladatele Johannese Brahmsa ve spojitosti se stoletým výročím jeho úmrtí a chystanými oslavami.¹³⁷

4.2.5. Země uvedené v ročníku

Ročník 1997 časopisu Lidé a země byl zajímavý především v tom, že celých pět čísel časopisu bylo věnováno jedné jediné konkrétní zemi. Lednové číslo mapovalo Řecko a čtenáři si tak mohli přečíst o území Agrolis na poloostrově Peloponés, o souostroví Dodekanesos v Egejském moři, o jihu Kréty nebo o samotných Řecích.¹³⁸ Následující únorové číslo bylo celé věnováno Nizozemsku. Autoři tak představili nejvýznamnější města jako Amsterdam nebo Rotterdam, holandské tulipány a sýry, samotné Nizozemce nebo tehdejší královnu Beatrix.¹³⁹ Květnové číslo v podobném duchu představilo Island. Čtenáři se tak dočetli o hlavním městě Reykjavíku, ostrovu Sprengisandur, ledovci Vatnajökull, o Islandčanech a jejich tradicích, a mnohem více.¹⁴⁰ Celé srpnové číslo popisovalo italskou krajinu. Hlavními lákadly tak byly italské Dolomity, toskánské město Siena, benátský karneval, italská provincie Apulie a mnoho dalších.¹⁴¹ Poslední vydání roku 1997, které bylo zaměřeno pouze na jednu zemi, bylo z listopadu. V tomto čísle si redakce nevybrala další evropský stát, ale zvolila Izrael. Stránky časopisu tak naplnila biblická Galilea, města Sefed či Jeruzalém a další izraelské oblasti.¹⁴² Zmíněny byly také válečné konflikty Izraele v článku s názvem *Země, kde armáda je národem a národ armádou*.¹⁴³

Kromě speciálních vydání zaměřených pouze na jednu zemi, stále vycházela klasická čísla s rozmanitějším obsahem. Redakce se nejvíce zaměřovala na evropské země. Nicméně

---

¹³⁶ Ve čtyřech vydáních (duben, říjen, listopad, prosinec).

¹³⁷ DOLANSKÁ, Nora. Máte rádi Brahmsa? Lidé a země, 1997, roč.46, č.3, s. 187

¹³⁸ Lidé a země, 1997, roč. 46, č. 1

¹³⁹ Lidé a země, 1997, roč. 46, č. 2

¹⁴⁰ Lidé a země, 1997, roč. 46, č. 5

¹⁴¹ Lidé a země, 1997, roč. 46, č. 8

¹⁴² Lidé a země, 1997, roč. 46, č. 11

¹⁴³ ŽÁKOVÁ, Miluše. Země, kde armáda je národem a národ armádou. Lidé a země, 1997, roč. 46, č. 11, s. 696

České republice nebylo věnováno mnoho prostoru. Ve všech dvanácti číslech časopisu z roku 1997 se dlouhý text o Česku objevil pouze dvakrát. Jednalo se o texty *Let nad Třeboňskem*¹⁴⁴ a *Betlém Perníkové Helenky*.¹⁴⁵ O slovenských susedech pak časopis nepsal v roce 1997 ani jednou. Mezi nejčastěji zmiňované evropské státy patřilo Španělsko,¹⁴⁶ Francie,¹⁴⁷ Velká Británie,¹⁴⁸ Nizozemsko,¹⁴⁹ Německo¹⁵⁰ nebo Itálie.¹⁵¹ Často se psalo i o ostrovech jako Korsika v textu *Vlakem napříč Korsikou*,¹⁵² o okolí ostrova Rhodos ve článku *Ke břehům ostrova Symi*¹⁵³ či o jarní Krétě.¹⁵⁴ Severské země reprezentoval text *Národní parky Švédska*¹⁵⁵ v červencovém vydání. Dále se psalo o asfaltovém dolu ve Švýcarsku,¹⁵⁶ městu Gjirokaster v Albánii,¹⁵⁷ pohoří květin v Turecku,¹⁵⁸ klášteru Zwettl v Rakousku,¹⁵⁹ pohoří Serra de Esrela v Portugalsku¹⁶⁰ či o polské straně Beskyd.¹⁶¹ V dubnovém čísle se objevil text *Psí řeka Indigirka*¹⁶² o okolí města Ust'-Něra na Dálném východě v Rusku. Jednalo se o jediný text v roce 1997, který psal o oblasti postsovětských republik.

Počet asijských oblastí, o kterých časopis v roce 1997 psal, byl velmi rozmanitý. Často se objevovala města Číny jako například Su-čou¹⁶³ či Peking,¹⁶⁴ ostrovy Indonésie v textu *Naulové ze Seramu*,¹⁶⁵ či metropole Kjóto v Japonsku.¹⁶⁶ Mezi další zmíněné asijské oblasti pak patřil jihokorejský ostrov Čedžu,¹⁶⁷ Indie a její svazový stát Kérala,¹⁶⁸ souostroví v Bengálském zálivu Andamany,¹⁶⁹ Singapur,¹⁷⁰ ostrov Luzon patřící k Filipínám,¹⁷¹ dajacký

¹⁴⁴ ŠEVČÍK, Jan. *Let nad Třeboňskem*. Lidé a země, 1997, roč. 46, č. 3

¹⁴⁵ ŠUST, Pavel. *Betlém Perníkové Helenky*. Lidé a země, 1997, roč. 46, č. 12

¹⁴⁶ LAHODA, Vojtěch. *Tossa del Mar – útočiště modernismu*. Lidé a země, 1997, roč. 46, č. 3, s. 174

¹⁴⁷ SKÁLOVÁ, Hana. *Království marnivosti*. Lidé a země, 1997, roč. 46, č. 4, s. 244

¹⁴⁸ VANÍČEK, Zdeněk. *Na návštěvě u vévody*. Lidé a země, 1997, roč. 46, č. 6, s. 369

¹⁴⁹ BRADNOVÁ, Hana. *Romantický Vecht*. Lidé a země, 1997, roč. 46, č. 9, s. 536

¹⁵⁰ DOLANSKÁ, Nora. *Město studentských rebélií*. Lidé a země, 1997, roč. 46, č. 12, s. 754

¹⁵¹ ŠPRINGLOVÁ, Irena. *Lyžařský ráj nad Údolím slunce*. Lidé a země, 1997, roč. 46, č. 12, s. 748

¹⁵² HOFFMAN, Petr. *Vlakem napříč Korsikou*. Lidé a země, 1997, roč. 46, č. 4, s. 210

¹⁵³ TOKAN, Vladimír. *Ke břehům ostrova Symi*. Lidé a země, 1997, roč. 46, č. 3, s. 147

¹⁵⁴ PÁLENÍČEK, Jiří. *S kolem na jarní Krétu*. Lidé a země, 1997, roč. 46, č. 3, s. 182

¹⁵⁵ STANZEL, Jan. *Národní parky Švédska*. Lidé a země, 1997, roč. 46, č. 7, s. 398

¹⁵⁶ SKALICKÝ, Jaroslav. *Asfalt z podzemí*. Lidé a země, 1997, roč. 46, č. 4, s. 244

¹⁵⁷ HOFFMAN, Petr. *Gjirokaster*. Lidé a země, 1997, roč. 46, č. 4, s. 228

¹⁵⁸ PLAMÍNKOVÁ, Jana. *Květinové hory*. Lidé a země, 1997, roč. 46, č. 6, s. 324

¹⁵⁹ VÁCHA, Zdeněk. *Klášter Zwettl*. Lidé a země, 1997, roč. 46, č. 6, s. 338

¹⁶⁰ ZELENÝ, Václav. *Serra de Estrela*. Lidé a země, 1997, roč. 46, č. 9, s. 560

¹⁶¹ JANOŠKA, Martin. *Polské Beskydy*. Lidé a země, 1997, roč. 46, č. 10, s. 620

¹⁶² ZAPLETAL, Ondřej. *Psí řeka Indigirka*. Lidé a země, 1997, roč. 46, č. 4, s. 206

¹⁶³ CHRÁST, Viktor. *Su-čou*. Lidé a země, 1997, roč. 46, č. 9, s. 556

¹⁶⁴ BAYER, Petr. *Peking hledá novou tvář*. Lidé a země, 1997, roč. 46, č. 6, s. 366

¹⁶⁵ ZVOLÁNEK, Pavel. *Naulové ze Seramu*. Lidé a země, 1997, roč. 46, č. 10, s. 588

¹⁶⁶ KOLEJKA, Jaromír. *Když je v Kjótu léto*. Lidé a země, 1997, roč. 46, č. 9, s. 542

¹⁶⁷ JANOŠ, Jiří. *Ostrovu Čedžu vládnou harubangové*. Lidé a země, 1997, roč. 46, č. 3, s. 137

¹⁶⁸ DVOŘÁK, Jan. *Kérala, smaragd Arabského moře*. Lidé a země, 1997, roč. 46, č. 6, s. 360

¹⁶⁹ KOVAŘÍK, Miroslav. *Pozvedni kaudí*. Lidé a země, 1997, roč. 46, č. 6, s. 372

¹⁷⁰ OLŠANSKÝ, Milan. *Nedělní ptačí zpěv v Singapuru*. Lidé a země, 1997, roč. 46, č. 4, s. 246

¹⁷¹ CHOVANĚČEK, Jan. *V náručí boha rýže*. Lidé a země, 1997, roč. 46, č. 9, s. 516

kmen z Bornea,¹⁷² thajský chrám Wat Mahathat¹⁷³ či pobřežní stát Brunej.¹⁷⁴ V červencovém čísle se objevil text *Teo Baba*¹⁷⁵ o životě nepálského muže stejného jména.

Africké státy nebyly tak výrazně zastoupeny jako v případě Evropy a Asie. Březnové číslo otisklo text *Kinshasa – město extrémů*¹⁷⁶ o městě v tehdejší státě Zair,¹⁷⁷ následující dubnové vydání psalo o nejmenším africkém státu Gambii v textu *Gambie – turistický šampion Západní Afriky*.¹⁷⁸ V dalších číslech se psalo o cestě Libyí,¹⁷⁹ o historickém území Núbie¹⁸⁰ a plavbě skrz tuto zemi,¹⁸¹ o jihoafrickém Kapském městě¹⁸² nebo o hradu Elmina v Ghaně.¹⁸³ Dalším africkým státem byla Etiopie, o které psal časopis v souvislosti se vznikem lidské civilizace v článku *Je Etiopie kolébkou předků člověka?*¹⁸⁴ Posledním africkým místem v obsahu časopisu bylo marocké město Tanger v prosincovém čísle.¹⁸⁵

Severní Ameriku ukázal časopis čtenářům pomocí krajiny Spojených států amerických, konkrétně okolí řeky Mississippi¹⁸⁶ a oblasti Arizony v textu o minerálech v Tucsonu.¹⁸⁷ Časopis psal i o Kanadě, konkrétně o ostrovu Cape Breton v Atlantském oceánu.¹⁸⁸ O Mexiku psala redakce v červencovém a zářijovém čísle v textech *Mexický burčák*¹⁸⁹ a *Valle de Santiago*.¹⁹⁰ Ostrovy v Karibském moři ukazoval časopis skrze zámořský francouzský region Martinik.¹⁹¹ Největší prostor z oblasti amerického kontinentu dostaly v ročníku 1997 státy Jižní Ameriky. Dubnové číslo poskytlo šest stran textu *Posvátné jezero Titicaca*,¹⁹² červnové vydání se věnovalo nejvyšší hoře západní polokoule v článku *Aconcagua*.¹⁹³ V červenci psal časopis o cestě na pravidelné autobusové lince

---

¹⁷² BÍLÝ, Svatopluk. U dajackého kmene Ibanů. *Lidé a země*, 1997, roč. 46, č. 9, s. 548

¹⁷³ CHRÁST, Viktor. V nejstarší metropoli Thajců. *Lidé a země*, 1997, roč. 46, č. 10, s. 600

¹⁷⁴ KRAKEŠ, Kamil. Ve jménu Alláha a ropy. *Lidé a země*, 1997, roč. 46, č. 12, s. 730

¹⁷⁵ HRDLIČKOVÁ, Pavla. Teo Baba. *Lidé a země*, 1997, roč. 46, č. 7, s. 438

¹⁷⁶ HARTMAN, Michal. Kinshasa – město extrémů. *Lidé a země*, 1997, roč. 46, č. 3, s. 180

¹⁷⁷ Nynější Demokratická republika Kongo.

¹⁷⁸ PLEŠINGER, Vladimír. Gambie – turistický šampion Západní Afriky. *Lidé a země*, 1997, roč. 46, č. 4, s. 238

¹⁷⁹ HUDER, Karel, LANZOVÁ, Bea. Cesta Libyí. *Lidé a země*, 1997, roč. 46, č. 6, s. 342

¹⁸⁰ Dnes se jedná o území severního Súdánu a jižního Egypta.

¹⁸¹ VACHALA, Břetislav. Núbijská plavba snů. *Lidé a země*, 1997, roč. 46, č. 6, s. 351

¹⁸² TOŠOVSKÁ, Eva. Na jihu Jižní Afriky. *Lidé a země*, 1997, roč. 46, č. 9, s. 520

¹⁸³ ŠTOR, Václav. Elmina – bílá perla Zlatonosného pobřeží. *Lidé a země*, 1997, roč. 46, č. 9, s. 538

¹⁸⁴ JELEN, Josef. Je Etiopie kolébkou předků člověka? *Lidé a země*, 1997, roč. 46, č. 10, s. 616

¹⁸⁵ PLEŠINGER, Vladimír. Tanger – otevřené město. *Lidé a země*, 1997, roč. 46, č. 12, s. 745

¹⁸⁶ MALÝ, Michaela. Mississippi. *Lidé a země*, 1997, roč. 46, č. 3, s. 150

¹⁸⁷ PAULÍŠ, Petr. Za minerály do Tucsonu v Arizoně. *Lidé a země*, 1997, roč. 46, č. 9, s. 525

¹⁸⁸ NAJSER, Petr. Cape Breton. *Lidé a země*, 1997, roč. 46, č. 6, s. 329

¹⁸⁹ ŘEHÁK, Petr. Mexický burčák. *Lidé a země*, 1997, roč. 46, č. 7, s. 420

¹⁹⁰ ŘEHÁK, Petr. Valle de Santiago. *Lidé a země*, 1997, roč. 46, č. 9, s. 533

¹⁹¹ KŮRKA, Antonín. Martinik. *Lidé a země*, 1997, roč. 46, č. 3, s. 170

¹⁹² SENDLER, Marcel. Posvátné jezero Titicaca. *Lidé a země*, 1997, roč. 46, č. 4, s. 196

¹⁹³ VÍTEK, František. Aconcagua. *Lidé a země*, 1997, roč. 46, č. 6, s. 334

Sucre – Santa Cruz,¹⁹⁴ o argentinském městě Córdoba¹⁹⁵ a o brazilském městě Manaus.¹⁹⁶ Říjnové číslo se věnovalo největšímu jihoamerickému městu Sao Paulu,¹⁹⁷ národnímu parku Henri Pittier¹⁹⁸ a národním parkům v Patagonii.¹⁹⁹ Poslední číslo roku 1997 publikovalo texty *Jezuitské mise v Bolívii*²⁰⁰ a *Ollataytambo*.²⁰¹

4.2.6. Reprezentativní číslo

Jako reprezentativní ukázka časopisu *Lidé a země* z roku 1997 bude uvedeno březnové číslo.²⁰²

- titulní strana – Fotka antického města Delfy (foto: Oldřich Karásek)
- strana 1: Obsah a informace o časopise
- strana 2-6: Skvělý Brighton, kompozice jasu a stínu (Jitka Jenkins) Představení a historie britského města Brighton.
- strana 7-11: Ostrovu Čedžu vládnou harubangové (Jiří Janoš). Představení neznámého korejského ostrova Čedžu.
- strana 12-16: Granada muslimská a křesťanská (Vladimír Plešinger). Text o největším svátku Granady – Toma.
- strana 17-19: Ke břehům ostrova Symi (Vladimír Tokan). Představení ostrova Symi.
- strana 20-23: Mississippi (Michaela Malý). Seznámení s americkou řekou Mississippi.
- strana 24-27: Ke Kerinci (Karel Uhlíř, Roman Bém). Reportáž o cestě na vrchol ostrova Sumatra.
- strana 28-33: Let nad Třeboňskem (Jan Ševčík). Reportáž o letu nad třeboňskou krajinou.
- strana 34-39: Orkneje jsou na bezpečném severu (Jitka Jenkins). Představení skotského souostroví Orkneje.

---

¹⁹⁴ HUML, Jan. S lodí a mačetou. *Lidé a země*, 1997, roč. 46, č. 7, s. 407

¹⁹⁵ JENKINS, Jitka. Argentinská Córdoba. *Lidé a země*, 1997, roč. 46, č. 7, s. 416

¹⁹⁶ MALY, Michaela. Manaus – metropole amazonského pralesa. *Lidé a země*, 1997, roč. 46, č. 7, s. 432

¹⁹⁷ MALY, Michaela. Sao Paulo. *Lidé a země*, 1997, roč. 46, č. 10, s. 580

¹⁹⁸ ŠEVČÍK, Jan. Národní park Henri Pittier. *Lidé a země*, 1997, roč. 46, č. 10, s. 596

¹⁹⁹ VÍTEK, František. Národní parky Patagonie. *Lidé a země*, 1997, roč. 46, č. 10, s. 606

²⁰⁰ MYKISKA, Martin. Jezuitské mise v Bolívii. *Lidé a země*, 1997, roč. 46, č. 12, s. 720

²⁰¹ SEDLÁČKOVÁ, Renata. Ollataytambo. *Lidé a země*, 1997, roč. 46, č. 12, s. 756

²⁰² *Lidé a země*, 1997, roč. 46, č. 3

- strana 40-43: Martinik (Antonín Kůrka) Představení ostrova, který se nachází v Karibském moři.
- strana 44-46: Tosa del Mar, útočiště modernismu (Vojtěch Lahoda). Představení španělského letoviska Tosa del Mar.
- strana 47: Nejkrásnější mlékárna na světě (Nora Dolanská). Mlékárna v německých Drážďanech.
- strana 48-49: Scala di Santa Regina, schody Svaté královny (Irena Špringlová, Aleš Potměšil). Na kole na nejvyšší silniční sedlo Korsiky.
- strana 50-51: Kinshasa, město extrémů (Michal Hartman). Představení zairské metropole, města Kinshasy.
- strana 52-53: S kolem na jarní Krétu (Jiří Páleníček). Popis krétské krajiny.
- strana 54-55: Mozaika zajímavostí (hbk). Několik krátkých zajímavých faktů ze zemí celého světa.
- strana 56: Naše pozvánka. Pozvánky na výstavy, slavnosti, nadcházející události.
- strana 57: Máte rádi Brahmse? Vzpomínka na Johannese Brahmse.
- strana 58-59: Inzerce
- strana 60: Z redakce. Předplatné, Klub Lidé a země.

4.2.7. Shrnutí

V roce 1997 měl časopis pouze pět pravidelných rubrik, stále tak převládaly články, které nespádaly pod žádnou společnou kategorii. Zajímavostí je, že se v tomto ročníku neobjevovaly téměř žádné texty, které by se zabývaly lidmi. V tomto ročníku tak nelze najít žádné rozhovory ani vzpomínky na osobnosti z oblasti cestování či geografie.

4.3. Lidé a země v roce 2017

Tabulka č.1: Lidé a země v roce 2017

Ročník	66
Název	Lidé a země
Podtitul	Za obzorem čeká svět
Periodicita	Měsíčník
Šéfredaktorka	Lenka Klicperová
Adresa redakce	Komunardů 1584/40, Praha 7
Vydavatel	CN Invest a.s.
Cena	54,00 Kč
Počet stran	114

4.3.1. Základní informace

V roce 2017 vycházel 66. ročník časopisu Lidé a země. Šéfredaktorkou byla Lenka Klicperová, která časopis vedla od roku 2004.²⁰³ Periodikum neslo podtitul Za obzorem čeká svět a mělo pravidelně 114 stran.²⁰⁴ Vycházelo pod vydavatelstvím CN Invest a.s. a jeho cena byla 54 Kč. Časopis dále vycházel jako měsíčník. Stálou redakci tvořili pouze dva lidé. „Redakci jsem tvořila pouze já jako šéfredaktorka a editorka Andrea Bláhová. Samozřejmě ještě jsme měly grafika, ale toho jsme měly jen na půl úvazku, takže ten dělal ještě další časopis. Časopis celý stojí na externistech, jejich role je nejdůležitější,“ řekla bývalá šéfredaktorka Klicperová a doplnila, že externích redaktorů klíčových pro Lidé a země bylo kolem dvaceti až třiceti. Někteří externí redaktori začali do časopisu přispívat ještě před příchodem Klicperové. Příchodem do funkce šéfredaktorky v roce 2004 si začala budovat síť externích přispěvatelů. „To znamenalo oslovit stávající externí redaktory, říct jim, že proběhla změna na pozici šéfredaktora, že budeme spolupracovat, a že já mám určité představy. Tím pádem se to nějak vyfiltrovalo, já jsem si zase odfiltrovala lidi, se kterými jsem nechtěla dál spolupracovat. A naopak jsem se začala rozhlížet po tom, kdo je kde je zajímavý v terénu,

²⁰³ Lenka Klicperová. Dostupný on-line: <https://lenkaklicperova.cz/o-mne/> [cit. 19. 3. 2019]

²⁰⁴ Jediné dubnové číslo mělo 130 stran.

a kdo by nám mohl dát nějaký zajímavý článek, “ řekla ke svým začátkům v redakci Klicperová.²⁰⁵

4.3.2. Vzhled

Celou titulní stranu ročníku 2017 vždy zabírala úvodní fotografie. Na fotografii, stejně jako v předešlých ročnících, byla nejčastěji zobrazována krajina, o které se psalo dále ve vydání. Nad žlutým názvem časopisu, se objevoval černý pruh, ve kterém byly informace lákající čtenáře k obsahu. Pod názvem Lidé a země byl malými bílými písmeny zobrazen podtitul *Za obzorem čeká svět*. Po celé ploše titulní strany se objevovaly titulky článků, které si čtenáři mohli přečíst uvnitř časopisu. Zadní obálku tvořila celostránková inzerce.

4.3.3. Stálé rubriky

V letech 1987 a 1997 měl časopis pouze pár pravidelných rubrik, v roce 2017 byl obsah časopisu mnohem rozmanitější. Obsah Lidé a země byl v tomto roce rozřazen do čtyř stálých kategorií, pod které spadaly ostatní pravidelné i nepravidelné rubriky. Popis rubrik v této kapitole tak bude rozdělen stejně jako obsah časopisu do čtyř kategorií: *Start*, *Planeta LaZ*, *Lidé v pohybu* a *Vaše cesty*.

Na prvních stránkách časopisu se v každém čísle objevil *Editorial*, kde měla úvodní slovo šéfredaktorka Lenka Klicperová a *Fórum LaZ*, kam čtenáři posílali své dopisy a ohlasy.

Do první kategorie *Start* spadala rubrika *Obrazem*, která byla součástí každého čísla. *Obrazem* byla rubrika, kde měli největší prostor fotografové. V každém čísle spatřili čtenáři v rámci rubriky *Obrazem* tři dvoustránkové fotografie s komentářem jejich autora. „*Víceméně jsem vždycky oslovila nějaké fotografy s tím, co mají nového nebo jsem viděla na jejich stránkách něco zajímavého,*“ řekla o výběru fotografií do rubriky Klicperová.²⁰⁶ Jako další následovala v prvních třech číslech rubrika *Zkrátka*. *Zkrátka* dávala čtenářům tipy na festivaly, debaty a další akce spojené s cestováním. Na této dvoustránce se čtenáři dozvěděli i zajímavosti ze světa. Následovala rubrika s názvem *Analýza*, kterou připravoval Tomáš Nídr. *Analýza* se zabývala politickými tématy a autor v ní komentoval aktuální dění především na zahraniční politické scéně. Nídr psal o Donaldu Trumpovi v textu *Mexická trumpofobie*,²⁰⁷ o vládnoucím

---

²⁰⁵ Rozhovor s bývalou šéfredaktorkou Lidé a země Lenkou Klicperovou, 4.4. 2019

²⁰⁶ Rozhovor s bývalou šéfredaktorkou Lidé a země Lenkou Klicperovou, 4.4. 2019

²⁰⁷ NÍDR, Tomáš. Mexická trumpofobie. Lidé a země, 2017, roč. 66, č. 1, s. 18

režimu v Gambii,²⁰⁸ o nizozemských parlamentních volbách,²⁰⁹ o *Tichu v Barmě*,²¹⁰ o francouzském prezidentu Hollandovi²¹¹ a o egyptské vládě v textu *Tři roky s novým faraonem*.²¹² V druhé polovině roku 2017 se Nídr zabýval kanadským výročí nezávislosti v článku *Kanadské (cool)atiny za časů Trumpa*,²¹³ situací po olympiádě v Riu de Janeiru,²¹⁴ situací před německými volbami,²¹⁵ železničním spojením mezi Etiopií a Keňou,²¹⁶ *Modlitbou za Rusko*²¹⁷ a *Ignorovanou válkou v Jemenu*.²¹⁸

V dalších měsících rubriku *Zkrátka*²¹⁹ nahradil *Fotofejeton Jardy Jindry*. Dobrodruh a cestovatel ukazoval čtenářům zábavné fotografie, které byly doprovázeny humorným popisem. Místo *Analýzy*²²⁰ se od dubnového čísla objevilo *Téma z obálky*, ve kterém autoři popisovali na přibližně deseti stranách vybrané státy světa. Následující rubrika *Kam určitě musíte*²²¹ nabízela čtenářům několik míst, kam vyrazit za novými zážitky.²²² Pravidelně ukazovala čtenářům tipy na výlety a zážitky převážně do evropských krajin. *Slunce v hroznech*²²³ poskytovalo tipy, kam na dobrá vína v Evropě i zámoří, text *Léto v Evropě*²²⁴ zase dával čtenářům doporučení na dovolenou na jihu Evropy.

Od dubna se v časopise objevila nová rubrika *Naši lidé ve světě*, ve které o svých zkušenostech s cizinci psali Češi žijící v zahraničí. Ukázala tak například obyvatele Austrálie v textu *Austalané jezdí jinak*²²⁵ nebo postřehy z tibetského života *Hity v Tibetu: křoviňák a elektrická tříkolka*.²²⁶ V zářijovém vydání se čtenáři dočetli o životě na hranici mezi Jižní a Severní Koreou v textu *U nejstřeženější hranice světa*.²²⁷

Druhou velkou kategorií rubrik byla *Planeta LaZ*. V prvních třech číslech roku 2017 začínala *Tématem měsíce*. Tato rubrika měla obvykle kolem deseti stran a jak už je z názvu

---

²⁰⁸ NÍDR, Tomáš. Africká cesta ke svobodě: Případ Gambie. *Lidé a země*, 2017, roč. 66, č. 2, s. 20

²⁰⁹ NÍDR, Tomáš. Blondatý a žádný jiný Holanďan. *Lidé a země*, 2017, roč. 66, č. 3, s. 20

²¹⁰ NÍDR, Tomáš. Ticho v Barmě. *Lidé a země*, 2017, roč. 66, č. 4, s. 62

²¹¹ NÍDR, Tomáš. Francouzský prezident: Neviditelnost k ztracení. *Lidé a země*, 2017, roč. 66, č. 5, s. 46

²¹² NÍDR, Tomáš. Tři roky s novým faraonem. *Lidé a země*, 2017, roč. 66, č. 6, s. 50

²¹³ NÍDR, Tomáš. Kanadské (cool)atiny za časů Trumpa. *Lidé a země*, 2017, roč. 66, č. 7, s. 58

²¹⁴ NÍDR, Tomáš. Brazilská olympijská kocovina. *Lidé a země*, 2017, roč. 66, č. 8, s. 48

²¹⁵ NÍDR, Tomáš. Poněmčenec horší Turka. *Lidé a země*, 2017, roč. 66, č. 9, s. 50

²¹⁶ NÍDR, Tomáš. Afrika míří do budoucnosti vlakem. *Lidé a země*, 2017, roč. 66, č. 10, s. 48

²¹⁷ NÍDR, Tomáš. Modlitba za Rusko. *Lidé a země*, 2017, roč. 66, č. 11, s. 62

²¹⁸ NÍDR, Tomáš. Ignorovaná válka v Jemenu. *Lidé a země*, 2017, roč. 66, č. 12, s. 68

²¹⁹ Rubrika zkrátka se přesunula na zadní stránky časopisu.

²²⁰ Rubrika Analýza se od dubnového čísla přesunula ze *Startu* do *Planety LaZ*.

²²¹ Rubrika vychází pravidelně od dubna. V květnovém čísle se místo rubriky *Kam určitě musíte* objevuje rubrika s názvem *Dovolená levně*.

²²² Rubriku připravuje Markéta Foktová.

²²³ FOKTOVÁ, Markéta. Slunce v hroznech. *Lidé a země*, 2017, roč. 66, č. 9, s. 30

²²⁴ FOKTOVÁ, Markéta. Léto v Evropě. *Lidé a země*, 2017, roč. 66, č. 6, s. 32

²²⁵ KOUBEK, Filip. Austalané jezdí jinak. *Lidé a země*, 2017, roč. 66, č. 6, s. 38

²²⁶ ČINČEROVÁ, Hana. Hity v Tibetu: křoviňák a elektrické tříkolka. *Lidé a země*, 2017, roč. 66, č. 10, s. 36

²²⁷ ZHOŘ, Jiří. U nejstřeženější hranice světa. *Lidé a země*, 2017, roč. 66, č. 9, s. 36

patrné, vybírala jedno téma, které dále rozebírala.²²⁸ Po *Tématu měsíce* následoval *Rozhovor* s vybranou osobností. „*Chtěly jsme dát prostor třeba lidem, kteří nejsou zas až tak úplně známí, ale zase na druhou stranu něco výjimečného už dokázali nebo projeli zajímavé země nebo v něčem vynikají. Nestačilo nám, že prostě cestovatel někam odcestuje a měsíc někde bloumá po Africe. To už je dneska málo,*“ řekla o výběru osobnosti do rubriky *Rozhovor* Klicperová.²²⁹ Rozhovor byl ve všech případech, kromě dvou výjimek realizován s Čechy. Výjimkami byli Kolumbijec Asdrúbal Torres²³⁰ a italský fotograf Stefano Carini.²³¹ Mezi Čechy v rubrice rozhovor byla například polárnice Marie Šabacká²³² nebo František Kinský, potomek starého českého šlechtického rodu.²³³

Následovaly rozsáhlé rubriky *Fotoreportáž* a *Reportáže*. Od dubnového čísla patřila do *Planety LaZ* i rubrika s názvem *Úžasný svět*. *Úžasný svět* dával čtenáři možnost nahlédnout do zajímavostí nejen lidského, ale i zvířecího světa.

Lidé v pohybu představovali další kategorii rubrik, do které patřil *Outdoor* a *Dobrodruzi odvedle*. *Outdoor* byl velice rozmanitou rubrikou, ve které se čtenář skrze oči autora ocitl na těch nejkrásnějších a nejzajímavějších místech planety. O lidech si pak čtenář mohl přečíst v *Dobrodruzích odvedle*. Tato rubrika, kterou připravoval novinář Dalibor Demel, představovala méně známé cestovatele či sportovce.²³⁴ Text *Strážci kaňonu*²³⁵ například představuje Peta McBrida a Kevina Fedarko, kteří přešli Grand Canyon a svou cestu zdokumentovali, text s názvem *Peter Habeler: Na Everest bez kyslíku*²³⁶ představuje rakouského horolezce.

Poslední částí časopisu byla kategorie *Vaše cesty*, jejíž název nabádá k předpokladu, že rubriku tvořili čtenáři. „*Čtenáři to de facto můžou tvořit vždycky, když je čtenář dostatečně kvalitní autor, tak spousta čtenářů nám posílala svoje příspěvky. Ne každý uspěl s publikováním, ale my jsme otevření vlastně všem. Nezáleží na tom, jestli je někdo profesionál nebo není, ale jestli dokáže napsat zajímavou věc. Ale Vaše cesty bylo míněno jako ta rubrika,*

---

²²⁸ V ostatních číslech vybraného ročníku se *Téma měsíce* přejmenovalo na *Téma LaZ* a bylo posunuto na přednější stránky časopisu.

²²⁹ Rozhovor s bývalou šéfredaktorkou *Lidé a země* Lenkou Klicperovou, 4.4. 2019

²³⁰ ŠPRINCLOVÁ, Zuzana. Asdrúbal Torres. *Lidé a země*, 2017, roč. 66, č. 6, s. 46

²³¹ ŠPRINCLOVÁ, Zuzana. Stefano Carini: Italský fotograf o své práci v neklidném Iráku. *Lidé a země*, 2017, roč. 66, č. 12, s. 54

²³² ŠPRINCLOVÁ, Zuzana. Polárnice Marie Šabacká: Ráda opouštím pohodlí. *Lidé a země*, 2017, roč. 66, č. 8, s. 44

²³³ APOSTOLAKI, Pavla. František Kinský, zpovědník šlechticů. *Lidé a země*, 2017, roč. 66, č. 7, s. 54

²³⁴ V dubnovém čísle se na stránkách časopisu objevila rubrika *Narozeniny LaZ* připomínající vydání prvního čísla.

²³⁵ DEMEL, Dalibor. Pete McBride a Kevin Fedarko: Strážci kaňonu. *Lidé a země*, 2017, roč. 66, č. 10, s. 72

²³⁶ DEMEL, Dalibor. Peter Habeler: Na Everest bez kyslíku. *Lidé a země*, 2017, roč. 66, č. 5, s. 68

kde se víceméně objevovaly destinace, které byly více dostupné normálnímu průměrnému cestovateli. Nebylo to třeba Kongo nebo Niger. Takové státy se objevovaly spíše v Reportážích,“ uvedla k *Vašim cestám* Klicperová.²³⁷ V této kategorii mohli v prvních třech číslech ročníku 2017 najít čtenáři několik pravidelných rubrik. Jako první to byla rubrika *Na dosah ruky*, ve které různí autoři představovali země z celého světa, které stojí za návštěvu. Následující *Metropole*, jak už název napovídá, ukazovala čtenářům méně či více známá velká města. Časopis neopomínal ani českou krajinu, jejíž zajímavá místa odkrýval v rubrice *Česko inspiruje*. Pro cestovatele, kteří rádi během svých cest ochutnávají neznámá jídla, časopis připravoval rubriku *Lidé a jídlo*. Tato rubrika se věnovala především evropským státům a jejich kuchyni. Čtenáři se ze stránek časopisu dozvěděli o vídeňském Imperial Torte,²³⁸ o španělské cukrárně La Mallorquina,²³⁹ o švýcarských vínech²⁴⁰ a maďarských vinných sklepech,²⁴¹ o francouzské kuchyni v Česku²⁴² a italské slavnosti lískových oříšků.²⁴³ Jihoamerickou kuchyni ukazovaly mexické tacos²⁴⁴ a peruánská vína.²⁴⁵ Redakce nezapomněla ani na českou kuchyni v textu *Na mandle do Hustopečí*²⁴⁶ uvedené v březnovém čísle. Zářijové číslo ukazovalo mezinárodní pochoutku v článku *Marmeláda a spol.*²⁴⁷

Pravidelnou byla i rubrika *Bude se hodit*, ve které redakce doporučovala čtenářům několik užitečných předmětů spojených s cestováním. „Rubrika byla vytvořena víceméně pro inzertní klienty, aby tam měli možnost uplatnit svoje produktové tipy,“ řekla o *Bude se hodit* bývalá šéfredaktorka.²⁴⁸ Poslední pravidelná rubrika prvních třech čísel roku 2017 měla název *Psali jsme v LaZ* a odkrývala starší čísla časopisu. Čtenáři tak měli možnost dozvědět se, jak vypadaly starší obálky, a jaký byl obsah časopisu. Od dubnového až do prosincového čísla se kategorie *Vaše cesty* proměnila. Obsahovala nové rubriky *Svět* a *Evropa*, které svou podobou nahradily *Na dosah ruky*. Rubrika *Víkend v Česku* či *Víkend v Evropě* představovala čtenářům možnosti, kam zajet navštívit zámek, hrad nebo muzeum.²⁴⁹ Nová rubrika *Hotel snů*

---

²³⁷ Rozhovor s bývalou šéfredaktorkou *Lidé a země* Lenkou Klicperovou, 4.4. 2019

²³⁸ APOSTOLAKI, Pavla. Sladký aristokrat z Vídně. *Lidé a země*, 2017, roč. 66, č. 2, s. 108

²³⁹ RÝZNEROVÁ, Eva. Hledání starých časů v cukrárně La Mallorquina. *Lidé a země*, 2017, roč. 66, č. 6, s. 102

²⁴⁰ JAROŠ, Bronislav. Víno ze země tří slunců. *Lidé a země*, 2017, roč. 66, č. 7, s. 106

²⁴¹ HLOUŠEK, Jakub. Hajós: Tisíc vinných sklepů. *Lidé a země*, 2017, roč. 66, č. 8, s. 104

²⁴² ŠPRINCLOVÁ, Zuzana. Lahodný zážitek v srdci Vysočiny. *Lidé a země*, 2017, roč. 66, č. 10, s. 102

²⁴³ POŽÍROVÁ, Lenka. Kde mají lískové oříšky svou slavnost? *Lidé a země*, 2017, roč. 66, č. 11, s. 106

²⁴⁴ KUBÁTOVÁ, Eva. Mexický návod na štěstí. *Lidé a země*, 2017, roč. 66, č. 1, s. 108

²⁴⁵ KRATOCHVÍLOVÁ, Vendula. Kolébka vína Jižní Ameriky. *Lidé a země*, 2017, roč. 66, č. 4, s. 118

²⁴⁶ ŠPRINCLOVÁ, Zuzana. Na mandle do Hustopečí. *Lidé a země*, 2017, roč. 66, č. 3, s. 108

²⁴⁷ POŽÁROVÁ, Lenka. Marmeláda a spol. *Lidé a země*, 2017, roč. 66, č. 9, s. 106

²⁴⁸ Rozhovor s bývalou šéfredaktorkou *Lidé a země* Lenkou Klicperovou, 4.4. 2019

²⁴⁹ Rubrika se neobjevuje v lednu a únoru. V březnovém čísle má pak název *Výlet k sousedům*.

vycházela od dubnového čísla a dávala možnost nahlédnout do nezvyklých míst k ubytování, ať už se jednalo o hotel v korunách stromů či pod mořskou hladinou.

4.3.4. Další obsah bez stálých rubrik

V průběhu roku se názvy a složení rubrik v časopise Lidé a země proměňovaly. „*Občas jsme dělaly vlastně de facto drobné změny, abychom to nějak osvěžily, abychom tu sestavu rubrik uzpůsobily tomu, jak jsem měla pocit, že to trh chce a vůbec občas jsme musely udělat nějakou změnu. Ale byly to víceméně drobnosti, nebyly to žádné zásadní změny,*“ řekla o složení rubrik Klicperová.²⁵⁰ Je tedy složité přesně rozlišit stálé a nestálé rubriky. Nicméně některé rubriky či samotné texty se v průběhu roku v časopise objevily jen párkrát. V lednovém čísle se například objevila rubrika *5 nej...*,²⁵¹ která ukazovala pět bizarních pláží světa. Únorové číslo zase nabídlo rubriku s názvem *Výlet k sousedům*, která psala o nejstarším poutním místě na území dnešního Slovenska – Mariatálu.²⁵² Únorové vydání společně s dubnovým uvedlo rubriku *Projekt LaZ a Post Bellum*, která dokumentovala osudy lidí z neziskové organizace Post Bellum.²⁵³ Dalším nepravidelným textem byla *Pozvánka do Objektivu*,²⁵⁴ která vyšla v lednu, březnu a květnu roku 2017. V únoru vyšla v rubrice *Start* gratulace cestovateli Miroslavu Zikmundovi k 98. narozeninám.²⁵⁵ Specifickým vydáním roku 2017 bylo dubnové číslo, které oslavovalo 65 let od vzniku časopisu Lidé a země. Speciální vydání mělo 132 stran, na kterých v rámci oslav přineslo například anketu spjatou s časopisem Lidé a země.²⁵⁶ Dalším textem spojeným s oslavami byl článek o fotografovi Antonínu Kratochvílovi.²⁵⁷ V květnovém čísle se objevila rubrika *Dovolená levně*,²⁵⁸ která radila čtenářům, jak si zařídit vlastní dovolenou u moře za minimální cenu. Další nepravidelnou rubrikou byly *Vychytávky na cestu*,²⁵⁹ které ukazovaly čtenářům různé cestovatelské tipy, například, jak najít co nejlevnější letenky. Červencové číslo nabídlo čtenářům rubriku *Adrenalin*,²⁶⁰ ve které redakce vybrala několik tipů na adrenalinové zážitky v České republice. Rubrikou, která

---

²⁵⁰ Rozhovor s bývalou šéfredaktorkou Lidé a země Lenkou Klicperovou, 4.4. 2019

²⁵¹ APOSTOLAKI, Pavla. Kde najdete růžovou pláž? Lidé a země, 2017, roč. 66, č. 1, s. 104

²⁵² PACHINGER, Karol. Za zázračnou soškou do Mariatálu. Lidé a země, 2017, roč. 66, č. 2, s. 100

²⁵³ KUBÁTOVÁ, Eva. Baťovy sedmimilové boty. Lidé a země, 2017, roč. 66, č. 2, s. 110

²⁵⁴ DEDERA, Daniel. Za vůni kadidla. Lidé a země, 2017, roč. 66, č. 3, s. 110

²⁵⁵ HORKÝ, Petr. Zápis do Zikmundova deníku s datem 14.2. 2017. Lidé a země, 2017, roč. 66, č. 2, s. 18

²⁵⁶ Jak to vidí osobnosti. Lidé a země, 2017, roč. 66, č. 4, s. 42

²⁵⁷ KLICPEROVÁ, Lenka. Antonín Kratochvíl: Legendární fotograf slaví. Lidé a země, 2017, roč. 66, č. 4, s. 74

²⁵⁸ FOKTOVÁ, Markéta. Tři týdny u moře za pár korun. Lidé a země, 2017, roč. 66, č. 5, s. 29

²⁵⁹ KURUC, Jirí. Jak najít letenky za pakatel. Lidé a země, 2017, roč. 66, č. 7, s. 102

²⁶⁰ ŠPRINCLOVÁ, Zuzana. Kolona na D1? Lidé a země, 2017, roč. 66, č. 7, s. 70

se objevila jen jednou za celý rok bylo *Téma čísla*, které se v listopadovém vydání věnovalo fotografům v článku *Setkání roku na Czech Press Photo: Dalajlama, Trump a Zeman*.²⁶¹

4.3.5. Země uvedené v ročníku

Obsah časopisu *Lidé a země* byl v roce 2017 rozmanitější a více rozčleněný než v předchozích ročnících, proto budou země zmíněné v časopise popsány v rámci pravidelných rubrik. Uvedeny budou rubriky, které se svým obsahem primárně soustředily na cestování.

Rubrika *Obrazem* poskytovala prostřednictvím fotografií pohled do různých zemí světa. Fotografové jako byli například Jirka Jiroušek, Jan Sochor, Rostislav Stach, Martin Bandžák či samotná šéfredaktorka Klicperová, tak na svých snímcích ukazovali čtenářům irácký Mosul,²⁶² české tradice,²⁶³ oblasti celé Jižní i Severní Ameriky, evropské státy, asijskou i africkou krajinu. Na žádném snímku v ročníku 2017 se ovšem neobjevila oblast Austrálie. Listopadové číslo ukazovalo zvířata typická pro fotografovanou krajinu.²⁶⁴ Poslední číslo roku potom věnovalo rubriku *Obrazem* fotografické soutěži Czech Press Photo, se kterou časopis dlouhodobě spolupracuje.²⁶⁵ Čtenáři si tak mohli prohlédnout oceněné snímky *Hizballáh slaví vítězství nad Izraelem*, *Prezidentské volby v Nairobi* a *Soutěž v kopání hrobů*.²⁶⁶

Téma měsíce poskytovalo náhled do krajiny Nového Zélandu v lednovém čísle.²⁶⁷ V únorovém vydání se zabývalo *Vybíjením žraloků*²⁶⁸ v oblastech Ekvádoru a Jihoafrické republiky.²⁶⁹ Březnové číslo v této rubrice vydalo text o Mexiku *Ženy, které mají muže na háku*.²⁷⁰

Pravidelná *Fotoreportáž* přinášela snímky z celého světa. Fotografie v časopise byly pro šéfredaktorku Klicperovou prioritou a obrazová stránka časopisu tak byla velice důležitá. „*To je věc, na kterou jsem já dala důraz okamžitě po svém příchodu do funkce šéfredaktorky, protože ta obrazová stránka je strašně důležitá. Já jsem si dala za úkol vlastně povznést Lidé a země i fotograficky, protože to tenkrát nebylo úplně dobrý,*“ uvedla Klicperová

²⁶¹ ŠPRINCLOVÁ, Zuzana. Setkání roku na Czech Press Photo: Dalajlama, Trump a Zeman. *Lidé a země*, 2017, roč. 66, č. 11, s. 42

²⁶² KLICPEROVÁ, Lenka. Ekopeklo u Mosulu. *Lidé a země*, 2017, roč. 66, č. 1, s. 8

²⁶³ AŠENBRENEROVÁ, Jana. Stavění máje. *Lidé a země*, 2017, roč. 66, č. 5, s. 11

²⁶⁴ DOBEŠ, Michal. Liščí láska. *Lidé a země*, 2017, roč. 66, č. 11, s. 8

²⁶⁵ Rozhovor s bývalou šéfredaktorkou *Lidé a země* Lenkou Klicperovou, 4.4. 2019

²⁶⁶ BANDŽÁK, Martin, HUSÁR, Ján, JAKUBCO, Jozef. Ohlédnutí za Czech Press Photo 2017. *Lidé a země*, 2017, roč. 66, č. 12, s. 8

²⁶⁷ PÁLENÍČKOVÁ, Irena, PÁLENÍČEK, Jiří. Alternativní Nový Zéland. *Lidé a země*, 2017, roč. 66, č. 1, s. 22

²⁶⁸ SVOBODA, Pavel. Žraločí masakr v Puerto López. *Lidé a země*, 2017, roč. 66, č. 2, s. 26

²⁶⁹ JARONĚK, Richard. Mrtvý žralok, dobrý žralok! *Lidé a země*, 2017, roč. 66, č. 2, s. 33

²⁷⁰ KARÁSKOVÁ, Kateřina. Ženy, které mají muže na háku. *Lidé a země*, 2017, roč. 66, č. 3, s. 22

ke grafické podobě Lidé a země.²⁷¹ Fotografové zachytili na svých snímcích Peršany z Íránu,²⁷² starobylé nepálské město Kirtipur,²⁷³ *Bláznivé indické jaro*,²⁷⁴ *Mini ZOO v deštném lese* v Kolumbii²⁷⁵ nebo *Přelet nad šlechtickými hnízdy* ve Francii.²⁷⁶ Českou republiku ukázal na svých snímcích fotograf Jirka Jiroušek v červencovém vydání.²⁷⁷ V dalších číslech mohli čtenáři spatřit *Týden odpočinku na Kilimandžáru*,²⁷⁸ somálský rybí trh v Mogadišu,²⁷⁹ pravý Halloween v ulicích Edinburghu,²⁸⁰ a islandskou krajinu.²⁸¹ Nejpočetněji byla tedy zastoupena Evropa a nejméně australský kontinent, který nebyl ve *Fotoreportáži* představen ani jednou za celý rok. V dubnovém čísle vybrala redakce pro čtenáře 10 nejlepších fotografií za posledních pět let a otiskla je na svých stránkách.²⁸²

V rubrice *Reportáž* dostávaly v prvních dvou měsících prostor tři reportáže v každém čísle, v následujících měsících už to byla pouze jedna reportáž. Lednové číslo se ve svých reportážích věnovalo třem ostrovům – Velikonočnímu ostrovu v textu *Rytíři jižních moří*,²⁸³ jihovýchodní Asii v článku *Odpadkoví hrdinové Indonésie*²⁸⁴ a Tahiti v reportáži *Nošením perel k záchraně oceánů*.²⁸⁵ Únorové vydání přibližovalo tři naprosto odlišná místa – africkou Libérii v textu Tomáše Kutila *Libérie se staví na nohy*,²⁸⁶ jihoamerickou Kolumbii v reportáži *U hipisáků kmene Kogi*²⁸⁷ a japonské termální prameny v textu *Onsen, lázně i pro opice*.²⁸⁸ Od březnového čísla pak vycházela v každém vydání pouze jedna reportáž. Jednalo se o rozmanitý výběr zemí, ve kterých převažovaly asijské a africké státy. Vyšla tak reportáž o středoasijském Kazachstánu *Antilopy v ropných polích*,²⁸⁹ o boji s drogami na Filipínách,²⁹⁰ o životě buddhistů v indickém Mulbekh²⁹¹ a menšině Rohingyů v Barmě.²⁹² Africký kontinent

---

²⁷¹ Rozhovor s bývalou šéfredaktorkou Lidé a země Lenkou Klicperovou, 4.4. 2019

²⁷² KUTILOVÁ, Markéta, TĚŠÍNSKÝ, David. Perský odvaz. Lidé a země, 2017, roč. 66, č. 1, s. 42

²⁷³ JARLBRO, Olof. Rudý prach dusí Kirtipur. Lidé a země, 2017, roč. 66, č. 2, s. 50

²⁷⁴ ŠTAUD, František. Bláznivé indické jaro. Lidé a země, 2017, roč. 66, č. 3, s. 36

²⁷⁵ LUKÁŠ, Vít. Mini ZOO v deštném lese. Lidé a země, 2017, roč. 66, č. 5, s. 36

²⁷⁶ ZVARDOŇ, František. Přelet nad šlechtickými hnízdy. Lidé a země, 2017, roč. 66, č. 6, s. 40

²⁷⁷ JIROUŠEK, Jirka. Nebeské Česko fotografa s křídly. Lidé a země, 2017, roč. 66, č. 7, s. 48

²⁷⁸ JURÁČKA, Jan Petr. Týden odpočinku na Kilimandžáru. Lidé a země, 2017, roč. 66, č. 8, s. 36

²⁷⁹ KLICPEROVÁ, Lenka. Poslední rybí trh v Mogadišu. Lidé a země, 2017, roč. 66, č. 9, s. 38

²⁸⁰ TĚŠÍNSKÝ, David. Sanhain: Ten pravý Halloween. Lidé a země, 2017, roč. 66, č. 10, s. 38

²⁸¹ ZVARDOŇ, František. Island: Terapie ostrovem. Lidé a země, 2017, roč. 66, č. 12, s. 46

²⁸² 10 úchvatných fotografií posledních 5 let LaZ. Lidé a země, 2017, roč. 66, č. 4, s. 48

²⁸³ PAVEL, Pavel. Rytíři jižních moří. Lidé a země, 2017, roč. 66, č. 1, s. 50

²⁸⁴ FREIWALD, Jabub. Odpadkoví hrdinové Indonésie. Lidé a země, 2017, roč. 66, č. 1, s. 58

²⁸⁵ HOUDKOVÁ, Tereza. Nošením perel k záchraně oceánů. Lidé a země, 2017, roč. 66, č. 1, s. 64

²⁸⁶ KUTIL, Tomáš. Libérie se staví na nohy. Lidé a země, 2017, roč. 66, č. 2, s. 56

²⁸⁷ VACULČIAKOVÁ, Magdaléna. U hipisáků kmene Kogi. Lidé a země, 2017, roč. 66, č. 2, s. 62

²⁸⁸ HUPKA, Peter. Onsen, lázně i pro opice. Lidé a země, 2017, roč. 66, č. 2, s. 68

²⁸⁹ SKALSKÝ, Martin. Antilopy v ropných polích. Lidé a země, 2017, roč. 66, č. 4, s. 64

²⁹⁰ JARLBRO, Olof. Smrt v ulicích Manily. Lidé a země, 2017, roč. 66, č. 5, s. 48

²⁹¹ VACULČIAKOVÁ, Magdaléna. V kraji kolem velkého Buddha. Lidé a země, 2017, roč. 66, č. 9, s. 52

²⁹² TRABALÍK, Martin. Nikdo neslyší nárek Rohingyů. Lidé a země, 2017, roč. 66, č. 12, s. 58

reprezentovaly jedny z nejmenších afrických států Lesotho v textu *Lesotho: Výlet za hradbu šípů*,²⁹³ Rwanda v článku *Pokrok nezastavíš*²⁹⁴ a Togo v reportáži *Za šamany a vůdů do Toga*.²⁹⁵ Břežnové číslo bylo věnováno textu o jednom ze států Karibiku, *Vybělená Jamajka*.²⁹⁶ Jediným územím reprezentující australský kontinent v rubrice *Reportáž*, byl druhý největší ostrov světa Nová Guinea v textu *Pohřeb jako prasečí korida*.²⁹⁷

Rubrika *Outdoor* pokrývala převážně státy Evropy, Asie a Afriky. V rámci Evropy psal časopis o norském treku královny Sonji,²⁹⁸ albánských Prokletých horách²⁹⁹ a okolí francouzské Nice.³⁰⁰ Asijskými státy v rubrice *Outdoor* bylo Mongolsko v textu *Mongolským Altajem k pěti svatým*,³⁰¹ jezero Kulikalon v Tádžikistánu³⁰² a článek o cestě Ázerbájdžánem, Gruzii a Arménií s titulkem *Drsná cyklojízda přes tři země*.³⁰³ Africkými státy v *Outdooru* byla Tanzanie s textem o cestě podél tanzanského pobřeží *Tři muži ve člunu aneb nečekané vítězství v neobyčejném závodě*,³⁰⁴ Jihoafrická republika a text *Létající postrach pytláků*,³⁰⁵ Uganda a text o horských gorilách *Je libo popelníček?*³⁰⁶ Článkem *Libánky na treku aneb 4500 km pěšky americkým kontinentem*³⁰⁷ ukazovali autoři část Severní Ameriky. Kanadská příroda byla ukázána v dubnovém vydání v článku *Na treku Vancouverem*.³⁰⁸ Listopadové číslo nabídlo v rubrice *Outdoor* čtenářům příběh egyptského dobrodruha Omara Samra.³⁰⁹

Na dosah ruky vycházející pouze v prvních třech číslech roku 2017, představilo čtenářům Maledivy v textu *Kde najdete opravdové Maledivy*,³¹⁰ švýcarské město St. Gallen³¹¹ a Švédsko v článku *Švédskou divočinou po starých stezkách*.³¹² Ve stejném počtu čísel

²⁹³ DANĚK, Milan. Lesotho: Výlet za hradbu šípů. Lidé a země, 2017, roč. 66, č. 6, s. 52

²⁹⁴ GOMBA, Pavla. Rwanda: Pokrok nezastavíš. Lidé a země, 2017, roč. 66, č. 7, s. 60

²⁹⁵ VOJTEK, Miro. Za šamany a vůdů do Toga. Lidé a země, 2017, roč. 66, č. 10, s. 50

²⁹⁶ KUTIL, Tomáš. Libérie se staví na nohy. Lidé a země, 2017, roč. 66, č. 2, s. 56

²⁹⁷ DANĚK, Milan. Pohřeb jako prasečí korida. Lidé a země, 2017, roč. 66, č. 8, s. 50

²⁹⁸ GRUZI, Michal. Ve stopách královny. Lidé a země, 2017, roč. 66, č. 6, s. 62

²⁹⁹ DANĚK, Milan. Trek v Prokletých horách. Lidé a země, 2017, roč. 66, č. 8, s. 60

³⁰⁰ FOKTOVÁ, Markéta. Lyže a moře v jednom? Jedte do Francie! Lidé a země, 2017, roč. 66, č. 12, s. 72

³⁰¹ ŠVEC, Matěj. Mongolským Altajem k pěti svatým. Lidé a země, 2017, roč. 66, č. 2, s. 74

³⁰² SEDLÁČKOVÁ, Jolana. Magické zaklínadlo Kulikalon. Lidé a země, 2017, roč. 66, č. 5, s. 58

³⁰³ JEBAVÝ, Radim. Drsná jízda přes tři země. Lidé a země, 2017, roč. 66, č. 3, s. 60

³⁰⁴ KŘÍKAVA, Filip. Tři muži ve člunu aneb nečekané vítězství v neobyčejném závodě. Lidé a země, 2017, roč. 66, č. 1, s. 70

³⁰⁵ NÁPLAVA, Miroslav, TUTOKY, Michael. Létající postrach pytláků. Lidé a země, 2017, roč. 66, č. 9, s. 62

³⁰⁶ ŠESTÁK, Michal. Je libo popelníček? Lidé a země, 2017, roč. 66, č. 3, s. 68

³⁰⁷ KOSKA, Petr, KOSKOVÁ, Olga. Libánky na treku aneb 4500 km pěšky americkým kontinentem. Lidé a země, 2017, roč. 66, č. 10, s. 60

³⁰⁸ HRABÁNKOVÁ, Anežka, ČEŘOVSKÝ, Vojtěch. Na treku Vancouverem. Lidé a země, 2017, roč. 66, č. 4, s. 78

³⁰⁹ MENŠÍKOVÁ, Irena. Omar Samra, egyptský dobrodruh. Lidé a země, 2017, roč. 66, č. 11, s. 66

³¹⁰ HEŘMÁNKOVÁ, Marie. Kde najdete opravdové Maledivy. Lidé a země, 2017, roč. 66, č. 1, s. 82

³¹¹ APOSTOLAKI, Pavla. Božské radosti St. Gallenu. Lidé a země, 2017, roč. 66, č. 2, s. 86

³¹² BOROVIČKA, Michael. Švédskou divočinou po starých stezkách. Lidé a země, 2017, roč. 66, č. 3, s. 82

vycházela i rubrika *Metropole*, která popsala Sao Paulo v Brazílii,³¹³ Kapské město v Jihoafrické republice³¹⁴ a italskou Padovu.³¹⁵

Česko inspiruje, jak název napovídá, bylo věnováno oblastem České republiky. Redakce tak psala například o Brnu, a to hned ve dvou textech *BrnoX! Ghetto, které budete milovat*³¹⁶ a *12 zastavení v židovském Brně*.³¹⁷ Dále pak o Rožmberku nad Vltavou v textu o věži Jakobínka³¹⁸ nebo v článku o Českomoravské vrchovině.³¹⁹ Říjnové vydání spojilo tuto rubriku s filmovou turistikou a představilo tak čtenářům místa známá z českých i zahraničních filmů.³²⁰ Oblastem České republiky se dále věnovala rubrika *Víkend v Česku*, která vyšla v pěti číslech roku 2017. Věnovala se Pálavě v textu *Za lovci mamutů na Pálavu*,³²¹ zámku v Cholticích,³²² Zelené hoře a Muzeu nové generace,³²³ originálnímu motýláriu ve Voticích v textu *Za křehkou krásou barevných křídel*³²⁴ a jihočeské vesnici Kestřany.³²⁵ Sama Klicperová říká, že rubrika o České republice byla stálá a důležitá. „V každém čísle byl minimálně jeden český materiál, někdy jsme dělaly i větší rozšířenější rubriku. To záleží na tom, jaká je zrovna nabídka, na tom, co mám aktuálně k dispozici od externistů,“ dodala Klicperová.³²⁶

Téma z obálky, které od března roku 2017 zaplňovalo velkou část časopisu, psalo nejčastěji o Evropě. O výběru zemí do této rubriky řekla Klicperová: „Hodně to záviselo i na sezóně, zejména v těch posledních letech, kdy byl opravdu tlak na to od vedení firmy dělat *Lidé a země víc komerčně, aby se tam víc objevovaly země, které jsou cestovatelsky dostupnými destinacemi pro širokou veřejnost. Takže jsme pak posledních pět let skoro tvořily obsah i v závislosti na tom, kam se zrovna cestuje. Takže v létě jela zejména Evropa, v zimě nějaká exotika typu Thajsko a jiné východní destinace. V zimě samozřejmě také hory a sem tam to musí člověk okořenit zase něčím exotickým, nedostupným, aby časopis neztratil charakter*“ Podle Klicperové se tak časopis snažil korespondovat obsah s aktuální sezonou.³²⁷ V březnovém čísle vyšel text *Jaro na lodi*,³²⁸ který ukazoval čtenářům Nizozemsko, v červnu článek *Ztraceni*

³¹³ NEMEC, Roman. Sao Paulo očima Gringa. *Lidé a země*, 2017, roč. 66, č. 1, s. 90

³¹⁴ JAROŠ, Bronislav. V rušném přístavu prince Alfreda. *Lidé a země*, 2017, roč. 66, č. 2, s. 92

³¹⁵ JAROŠ, Bronislav. Padova: Město jen pro ty nejlepší. *Lidé a země*, 2017, roč. 66, č. 3, s. 90

³¹⁶ ŠPRINCLOVÁ, Zuzana. BrnoX! Ghetto, které budete milovat. *Lidé a země*, 2017, roč. 66, č. 3, s. 96

³¹⁷ NEKVINDOVÁ, Klára. 12 zastavení v židovském Brně. *Lidé a země*, 2017, roč. 66, č. 11, s. 98

³¹⁸ ŠPRINCLOVÁ, Zuzana. Jakobínka: Jak se stavělo ve středověku. *Lidé a země*, 2017, roč. 66, č. 1, s. 98

³¹⁹ HLOUŠEK, Jakub. V kraji drahokamů a zázračných studánek. *Lidé a země*, 2017, roč. 66, č. 6, s. 98

³²⁰ APOSTOLAKI, Pavla. Filmová turistika. *Lidé a země*, 2017, roč. 66, č. 10, s. 96

³²¹ NOVÁK, Rostislav. Za lovci mamutů na Pálavu. *Lidé a země*, 2017, roč. 66, č. 3, s. 106

³²² APOSTOLAKI, Pavla. V kapli plné kacířů. *Lidé a země*, 2017, roč. 66, č. 4, s. 116

³²³ ŠPRINCLOVÁ, Zuzana. Cesta do minulosti plná tajemství. *Lidé a země*, 2017, roč. 66, č. 5, s. 100

³²⁴ SYCHROVÁ, Věra. Za křehkou krásou barevných křídel. *Lidé a země*, 2017, roč. 66, č. 7, s. 98

³²⁵ HLOUŠEK, Jakub. Jihočeský unikát. *Lidé a země*, 2017, roč. 66, č. 9, s. 102

³²⁶ Rozhovor s bývalou šéfredaktorkou *Lidé a země* Lenkou Klicperovou, 4.4. 2019

³²⁷ Tamtéž.

³²⁸ MOTTL, Jan. Jaro na lodi. *Lidé a země*, 2017, roč. 66, č. 3, s. 46

na ostrově³²⁹ o chorvatských ostrovech, Prázdninová čísla se věnovala Česku v textu *Česko plné záhad*³³⁰ a Korsice v článku *Máte toulavé boty?*³³¹ V prosincovém čísle časopis tematicky psal o Vánocích a zval čtenáře na návštěvu vánočního Londýna³³² a Říma.³³³ Kromě evropských států otiskl časopis v rubrice *Téma z obálky* texty *Rudé australské nic*³³⁴ a *Za lidojedy do korun stromů*³³⁵ o Nové Guinei.

Od dubna vycházely v časopise pravidelně rubriky *Evropa a Svět*. Ve *Světě* se psalo o asijských státech, v textu *Ostrov čarodějů*³³⁶ o Filipínách, o Sýrii v reportáži *Damašek: Krása pod palbou*³³⁷ a o Barmě v textu *Meditovat a pomáhat*.³³⁸ Dále pak o státech na americkém kontinentu – konkrétně o Kubě³³⁹ a indiánském kmeni v Ekvádoru.³⁴⁰ V této rubrice dále vydal časopis článek *Bospor: Rušný průliv 21. století*³⁴¹ v srpnovém vydání a *Na ostrov devíti strážců*³⁴² o pobřeží Tenerife v červnovém čísle. Rubrika *Evropa* byla zastoupena velmi rozmanitě a redakce vydala například texty *Ozdravná cesta do samého nitra země*³⁴³ o rakouských Alpách nebo *Potomci Vikingů a budoucnost v moři*³⁴⁴ o severu Norska a články o mnoha dalších evropských zemích.

4.3.6. Reprezentativní číslo

Jako reprezentativní ukázka časopisu *Lidé a země* z roku 2017 bude uvedeno březnové číslo.³⁴⁵

- titulní strana – Věž Montelbaan v Amsterdamu (foto: Getty Images)
- strana 3: Editorial (Lenka Klicperová)
- strana 4-5: Obsah
- strana 6: Fórum LaZ – Dopisy a ohlasy
- strana 7: Celostránková inzerce

³²⁹ FOKTOVÁ, Markéta, FOKTA, Michael. Ztraceni na ostrově. *Lidé a země*, 2017, roč. 66, č. 6, s. 16

³³⁰ ŠPRINCLOVÁ, Zuzana. Česko plné záhad. *Lidé a země*, 2017, roč. 66, č. 7, s. 16

³³¹ FOKTOVÁ, Markéta, FOKTA, Michael. Máte toulavé boty? *Lidé a země*, 2017, roč. 66, č. 8, s. 16

³³² PEKÁRKOVÁ, Iva. Vánoce v Londýně. *Lidé a země*, 2017, roč. 66, č. 12, s. 16

³³³ RÝZNEROVÁ, Eva. Štědrý den ve věčném městě. *Lidé a země*, 2017, roč. 66, č. 12, s. 30

³³⁴ PÁLENÍČKOVÁ, Irena. Rudé australské nic. *Lidé a země*, 2017, roč. 66, č. 11, s. 16

³³⁵ KUBEŠ, Tomáš. Za lidojedy do korun stromů. *Lidé a země*, 2017, roč. 66, č. 4, s. 16

³³⁶ NEKVINDOVÁ, Klára. Ostrov čarodějů. *Lidé a země*, 2017, roč. 66, č. 5, s. 70

³³⁷ KLICPEROVÁ, Lenka. Damašek: Krása pod palbou. *Lidé a země*, 2017, roč. 66, č. 7, s. 82

³³⁸ VACULČIAKOVÁ, Magdaléna. Meditovat a pomáhat. *Lidé a země*, 2017, roč. 66, č. 11, s. 76

³³⁹ JEŽKOVÁ, Petra. Čas na Kubu. *Lidé a země*, 2017, roč. 66, č. 4, s. 92

³⁴⁰ ŠILHOVÁ, Olga. Můj oštěp je stále ostrý. *Lidé a země*, 2017, roč. 66, č. 12, s. 82

³⁴¹ APOSTOLAKI, Pavla. Bospor: Rušný průliv 21. století. *Lidé a země*, 2017, roč. 66, č. 8, s. 72

³⁴² SYCHROVÁ, Věra. Na ostrov devíti strážců. *Lidé a země*, 2017, roč. 66, č. 6, s. 72

³⁴³ ŠPRINCLOVÁ, Zuzana. Ozdravná cesta do samého nitra země. *Lidé a země*, 2017, roč. 66, č. 5, s. 84

³⁴⁴ PÁLENÍČKOVÁ, Irena. Potomci Vikingů a budoucnost v moři. *Lidé a země*, 2017, roč. 66, č. 11, s. 82

³⁴⁵ *Lidé a země*, 2017, roč. 66, č. 3

- strana 8: **Start**
- strana 8-9: Obrazem. Svítání nad Patricia Lake (Rostislav Stach)
- strana 10-11: Obrazem. Dva roky bez islamistů (Lenka Klicperová)
- strana 12-13: Obrazem. Nebe nad Volendamem (Jan Mottl)
- strana 14-16: Zkrátka
- strana 17: Celostránková inzerce
- strana 18-19: Analýza. Blondatý a žádný jiný Holanďan (Tomáš Nídr)
- strana 20: Cesty s mikrofonem. Varšavské mléčné bary (Vít Pohanka)
- strana 21: Celostránková inzerce
- strana 22-31: **Planeta LaZ**. Ženy, které mají muže na háku (Kateřina Karásková / Mexiko)
- strana 32-35: Rozhovor. Jaroslav Jindra: Vtipálek s kamerou (Zuzana Šprinclová)
- strana 36-45: Fotoreportáž. Bláznivé indické jaro (František Štaud / Indie)
- strana 46-53: Téma z obálky. Jaro na lodi (Jan Mottl / Nizozemsko)
- strana 54-59: Reportáž. Vybělená Jamajka (Anita Balejčíková / Jamajka)
- strana 60-67: **Lidé v pohybu**. Outdoor. Drsná cyklojízda přes tři země (Radim Jebavý / Ázerbájdžán, Gruzie, Arménie)
- strana 68-76: Outdoor. Je libo popelníček? (Michal Šesták a Libor Ploček / Uganda)
- strana 77: Celostránková inzerce.
- strana 78: Bude se hodit.
- strana 79: Celostránková inzerce.
- strana 80: Dobrodruzi odvedle. Antoine Girard: Křídlo nad mraky (Dalibor Demel)
- strana 81: Celostránková inzerce
- strana 82-88: **Vaše cesty**. Na dosah ruky. Švédskou divočinou po starých stezkách (Michael Borovička / Švédsko)
- strana 89: Celostránková inzerce
- strana 90-95: Metropole. Padova: město jen pro ty nejlepší (Bronislav Jaroš / Itálie)
- strana 96-105: Česko inspiruje. BrnoX! Ghetto, které budete milovat (Zuzana Šprinclová)

- strana 106-107: Víkend v Česku. Za lovci mamutů na Pálavu (Rostislav Novák)
- strana 108-109: Lidé a jídlo. Na mandle do Hustopečí (Zuzana Šprinclová)
- strana 110-111: Pozvánka do Objektivu. Za vůní kadidla (Daniel Dedera)
- strana 112-113: Celostránková inzerce – předplatné Lidé a země.
- strana 114: Psali jsme v LaZ. Duben 1990

4.3.7. Shrnutí

V roce 2017 byl obsah časopisu velice rozmanitý, počet pravidelných rubrik se pohyboval kolem dvaceti a rozrostl se tak i počet stran. Do časopisu kromě šéfredaktorky Lenky Klicperové přispívali stejně jako v předešlých ročnících hlavně externí redaktoři.

Klicperová v prosinci roku 2018 redakci Lidé a země po 16 letech opustila. Od ledna 2019 tak časopis funguje bez šéfredaktora. „*V časopise je teď vedoucí vydání a ten tam zůstane. Oficiálně tomu šéfuje Marek Stoniš z Reflexu, ten to samozřejmě fyzicky netvoří, nepodílí se na něm,*“ uvedla k aktuálnímu vedení časopisu Klicperová.³⁴⁶

---

³⁴⁶ Rozhovor s bývalou šéfredaktorkou Lidé a země Lenkou Klicperovou, 4.4. 2019

5 Komparace vybraných ročníků Lidé a země

V této kapitole budou porovnány jednotlivé aspekty vybraných ročníků časopisu Lidé a země.

5.1. Základní údaje

Název časopisu Lidé a země zůstal ve všech třech zkoumaných ročnících stejný, měnil se však podtitul. V roce 1987 zněl podtitul časopisu Populárně vědecký zeměpisný a cestopisný měsíčník, v roce 1997 Zeměpisný a cestopisný měsíčník a v posledním ročníku 2017 Za obzorem čeká svět. Postupem času se měnil i počet stran, který stoupl z přibližně 48 v prvním zkoumaném ročníku na 114 v posledním ročníku. Změna počtu stran byla tedy výrazná. Měnila se i cena časopisu, která byla v roce 1987 3,50 Kč, v roce 1997 se jednalo o 25 Kč a v roce 2017 stál časopis 54 Kč. U vybraných ročníků zůstala stejná periodicitu, časopis tak po celou dobu své existence vycházel jako měsíčník. Každý popisovaný ročník měl jiného šéfredaktora. V roce 1987 to byl Ladislav Skokan, v roce 1997 Miluše Žáková a v posledním roce 2017 Lenka Klicperová. Redakce se ve všech popisovaných letech skládala z malého počtu stálých zaměstnanců. V roce 1987 tvořili Lidé a země kromě šéfredaktora tři stálí redaktoři, v roce 1997 se tvorbě periodika věnovali dva redaktoři a šéfredaktorka. V posledním popisovaném ročníku se na vzniku časopisu Lidé a země pravidelně podílela pouze šéfredaktorka Klicperová společně s editorkou Andreou Bláhovou. Ve všech popisovaných letech byl obsah skládán především z příspěvků od externích redaktorů. Ve všech třech popisovaných letech se měnil vydavatel periodika. V roce 1987 vycházel časopis ve vydavatelství Academia, o deset let později v Mladé frontě a v roce 2017 v CN Invest. Stejně tak se měnila i adresa redakce, která byla ve všech třech letech odlišná.

5.2. Vzhled

Základní koncept vzhledu časopisu zůstal u všech tří popisovaných ročníků stejný. Na obálce byla vždy jedna hlavní fotka, která měla v roce 1987 černé pozadí, v roce 1997 žluté pozadí a v posledním roce fotka neměla žádné pozadí a zabírala celou obálku. Postupně docházelo k tomu, že redakce na titulní stranu začala dávat upoutávky na texty uvnitř periodika. V roce 1987 na obálce nebyly žádné upoutávky, v pozdějších letech začaly tvořit její výraznou část. Zadní obálku časopisu tvořila v prvních dvou popisovaných ročnících celostránková

fotografie s pozvánkou na další vydání *Lidé a země*, v roce 2017 se na zadní straně objevovala celostránková inzerce.

5.3. Pravidelné rubriky

Počet pravidelných rubrik se za popisovanou dobu mnohonásobně zvýšil, především v posledním roce. V ročníku 1987 se objevovalo pouze pět stálých rubrik, zbytek obsahu časopisu nebyl nijak rozřazen. Rok 1997 měl počet pravidelných rubrik stejný jako předešlý ročník. Nabízel čtenářům několik reportáží či delších textů o různých zemích, které ale neměly společný název. I když byl počet pravidelných rubrik v letech 1987 a 1997 stejný, jejich názvy byly odlišné. Jediná rubrika, která si ponechala svůj název a stejný obsah, byla rubrika *Přečtěte si*. V roce 2017 tvořil obsah časopisu mnohem větší a rozmanitější počet rubrik. Redakce v tomto ročníku pracovala s obsahem jinak a časopis měl tak čtyři pravidelné kategorie, do kterých spadalo více než dvacet opakujících se rubrik.

Během roku 1987 se v každém vydání objevoval text o určité osobě, často se jednalo o vzpomínku na významnou osobnost z oblasti geografie či geologie. V roce 2017 mělo každé číslo časopisu ve svém obsahu rozhovor. Rozhovory ovšem nebyly orientovány podobně vzdělávacím stylem jako texty z roku 1987. Velkou část osobností v rozhovorech tvořili cestovatelé či dobrodruzi. Rok 2017 nabízel i další rubriku spojenou s lidmi, *Dobrodruzi odvedle*. Ročník 1997 nic podobného ve svém obsahu neměl. Kromě dvou textů se svým obsahem věnoval spíše zemi než lidem.

Jednou z pravidelných rubrik ročníku 1997 byly *Rady na cestu*. Podobně jako *Rady na cestu* byla v roce 2017 koncipována nepravidelná rubrika *Vychytávky na cestu*. Ročník 1987 žádnou rubriku, která by dávala čtenářům užitečné tipy k cestování, neměl.

V roce 2017 vycházela v časopise rubrika *Zkrátka*, která by se dala svým obsahem připodobnit rubrice *Naše pozvánka* z roku 1997. Obě poskytovaly čtenářům tipy na kulturní akce. Ročník 1987 žádnou podobnou rubriku s tipy neposkytoval.

Rok 2017 psal o politických tématech, kterými se zabýval Tomáš Nídr v rubrice *Analýza*. V předešlých ročnících se žádný článek, který by se přímo týkal politiky, neobjevil.

Rubrika *Lidé a jídlo*, která vycházela pravidelně v ročníku 2017, byla svým charakterem také jedinečná. Ani jeden z předchozích popisovaných ročníků nenabídl podobný koncept textů spojených s gastronomií.

Poslední popisovaný ročník do svého obsahu vložil i humorné prvky. Ty byly patrné v textech cestovatele Jardy Jindry, který psal do *Lidé a země* fejetony. První dva ročníky žádné podobné humorné texty ani náznakem neobsahovaly.

V ročníku 2017 bylo patrné, že se zvětšil prostor, který dostávali fotografové. To se projevilo především v rubrikách *Obrazem* či *Fotoreportáž*, které v roce 2017 vycházely pravidelně a celé byly věnovány fotografiím. Předchozí ročníky neměly žádné stálé rubriky, které by poskytovaly tak velký prostor fotografům. Celková proměna obrazové podoby celého periodika by mohla být tématem další samostatné práce.

Rok 2017 byl také jediným rokem, ve kterém se objevil *Editorial* s úvodním slovem šéfredaktorky Lenky Klicperové. V předchozích letech tomu tak nebylo, šéfredaktoři časopis nijak nepředstavovali. Úvodní stránky *Lidé a země* v roce 1997 zabíral obsah a informace o časopise. V roce 1987 časopis začal rovnou rozsáhlejšími cestovatelskými texty, obsah se nacházel na poslední straně.

V roce 2017 měsíčník na svých stránkách propagoval pořad České televize *Objektiv*. Spolupracoval s organizací Post Bellum či Czech Press Photo. V předchozích ročnících nebyly žádné podobné spolupráce patrné.

5.4. Obsah bez stálých rubrik

Jak již bylo uvedeno, v ročnících 1987 a 1997 neměl časopis *Lidé a země* obsah rozřazen do mnoha rubrik. V roce 1987 se za obsah bez stálých rubrik dala považovat soutěž *Dnešní otázka* a časté texty o významných osobnostech. Rok 1997 ve svém obsahu kromě reportáží, popisných textů o zemích a pěti pravidelných rubrik, nabídl pouze jeden obsah, který se dá považovat za nepravidelný.³⁴⁷ Rok 2017 byl ve skladbě rubrik velmi nestálý a variabilní, proto byl počet nepravidelného obsahu největší.

5.5. Země uvedené v časopise

Každý z uvedených ročníků se ve svém obsahu nejvíce zabýval Evropou. V každém vybraném roce evropské státy zabíraly kolem poloviny obsahu. Ve všech ročnících se objevovaly státy jižní Evropy: Španělsko, Itálie, Portugalsko a Francie. Mezi severské země, které byly ve všech třech ročnících patřilo Švédsko, Island a Velká Británie. Státy v okolí střední Evropy, o kterých psal časopis ve všech třech ročnících byly: Polsko, Německo, Rakousko a Švýcarsko. Jedinou další evropskou zemí, která byla společná pro všechny tři ročníky byla Albánie.

---

³⁴⁷ Jedná se o text Máte rádi Brahmse. DOLANSKÁ, Nora. Máte rádi Brahmse? *Lidé a země*, 1997, roč.46, č.3, s. 187

České republice se nejvíce věnoval nejnovější ročník 2017. V nejstarším popisovaném vydání z roku 1987 se česká krajina vyskytovala také často, především v kratších textech. Naopak v roce 1997 se Česká republika v časopise objevovala velice zřídka. Dalším rozdílem je výskyt článků o Rusku a postsovětských republikách. Ty se v prvním popisovaném ročníku objevovaly v každém čísle v rámci pravidelné rubriky s *Čedokem do SSSR*. V roce 1997 vyšel pouze jeden text o této oblasti. Rok 2017 o samotném Rusku nebo postsovětských oblastech nabídl více článků než předchozí ročník, na druhou stranu se ale nevyrovnal roku 1987.

Druhou nejpočetnější skupinu států zastupovaly ve všech třech ročnících asijské země. Asijskými státy, o kterých psaly všechny tři ročníky společně, byly pouze Čína, Indie a Nepál. V oblasti Asie je zajímavostí počet textů z oblasti Blízkého východu. V roce 1987 se o této oblasti psalo přinejmenším třikrát, kdežto v ročníku 1997 pouze jednou, a to ve speciálním čísle o Izraeli. Rok 2017 se touto oblastí zabýval nejvíce, převážně okolím Sýrie.

Četnost textů o amerických oblastech narůstala s každým popisovaným číslem. Rok 1987 nabídl tehdejším čtenářům více článků o jižní polovině amerického kontinentu než o severní. V roce 1997 se situace otočila a redakce se více zaměřila na Severní Ameriku. Poslední popisovaný ročník byl nejrozmanitější, nicméně se i tak častěji věnoval státům Jižní Ameriky. Všechny tři ročníky psaly o oblastech Peru, Mexika a Spojených států amerických.

Africké státy se ve všech ročnících objevovaly v podobném rozsahu, nejvíce jich opět představil ročník 2017. Jediným společným územím, které se objevilo ve všech popisovaných ročnících, byl Egypt.

Australský kontinent zabíral v každém ročníku nejmenší část obsahu. Nejméně se této oblasti věnovala redakce z ročníku 1997, které o ní napsala pouze jednou za celý rok. Největší počet článků o australském kontinentu vyšel v posledním popisovaném ročníku.

Za nejrozmanitější ročník se dá považovat rok 2017, který s narůstajícím počtem stran, zvýšil i počet zemí objevujících se v časopise. Ročník 1997 byl specifický v tom, že pět vydání v tomto roce se věnovalo pouze jediné zemi. Ve zbylých dvou ročnících nic podobného nebylo.

6 Závěr

V celkovém hodnocení proměny časopisu Lidé a země se dá říci, že první popisovaný ročník byl nejodbornější. Nasvědčovaly tomu vzdělávací texty o osobnostech z oblasti geografie či geologie nebo vysokoškolské tituly uvedené u jmen autorů. Zároveň byl rok 1987 díky krátkým informativním textům, které byly zahrnuty v obsahu, nejvíce zpravodajský. Rok 1997 byl specifický v tom, že několik čísel Lidé a země bylo věnováno pouze jedinému státu. U posledního popisovaného ročníku byl nejvíce patrný posun od odborného obsahu k obsahu více cílenému na širokou neodbornou veřejnost.

Největší změna v obsahu periodika byla patrná především v roce 2017. Tento ročník se už nevěnoval pouze cestovatelským tématům jako předchozí dva. V jeho obsahu lze spatřit politická a společenská témata, která se dříve v časopisu neobjevovala. Předchozí ročníky neměly ve svém obsahu ani komerční rubriky, jako měl ročník 2017. Komerčnost se v roce 2017 podepsala na výběru zemí s ohledem na aktuální sezonu, jak v rozhovoru potvrdila bývalá šéfredaktorka Lenka Klicperová.

V úvodu práce byly kromě hlavního cíle, kterým byla komparace vybraných ročníků Lidé a země, uvedeny i vedlejší cíle práce. Kromě nastínění okolností vzniku časopisu, to bylo i zjištění, jaký vliv měla změna režimu v roce 1989 na podobu Lidé a země, a do jaké míry se možnost volného cestování podepsala na samotném obsahu měsíčníku. Podle popsaného obsahu se dá říci, že změna režimu měla na podobu časopisu určitý vliv. Největší viditelnou změnou bylo zrušení rubriky, která se věnovala státům tehdejší SSSR. Další změnou bylo zvýšení množství textů, které se věnovaly oblasti Severní Ameriky, především Spojeným státům americkým. Na druhou stranu to bylo snížení počtu článků o východních státech, především Rusku. S možností volného cestování se zvýšil i počet lidí, kteří do Lidé a země mohli psát jako externí spolupracovníci.

Bakalářská práce může sloužit jako základní informační zdroj pro obsáhlejší a detailnější analýzu problematiky a nabízí tak prostor k dalšímu zkoumání časopisu Lidé a země.

7 Seznam literatury

Primární prameny

- Časopis Lidé a země, 1952, roč. 1, č. 1, 3
Časopis Lidé a země, 1987, roč. 36, č. 1-12
Časopis Lidé a země, 1997, roč. 46, č. 1-12
Časopis Lidé a země, 2003, roč. 52, č. 10
Časopis Lidé a země, 2017, roč. 66, č. 1-12

Knižní zdroje

- BURTON, Graeme, JIRÁK, Jan. *Úvod do studia médií*. Brno: BARRISTER & PRINCIPAL, 2001. ISBN 80-85947-67-6.
- ELLMANN, Bernhard. *Média: základní pojmy, návrhy, výroba*. Praha: Europa-Sabotáles, 2004. ISBN 80-86706-06-0.
- HALADA, Jan, OSVALDOVÁ Barbora. *Slovník žurnalistiky: výklad pojmů a teorie oboru*. Praha: Nakladatelství Karolinum, 2017. ISBN 978-80-246-3752-5.
- HENDL, Jan. *Kvalitativní výzkum: základní teorie, metody a aplikace*. Praha: Portál, 2016. ISBN 978-80-262-0982-9.
- JANDOUREK, Jan. *Sociologický slovník*. Praha: Portál, 2001. ISBN 80-7178-535-0.
- KÖPPLOVÁ, Barbara. *Kam směřují časopisy a lifestylové magazíny*. In: 10 let v českých médiích. 1. vyd. Praha: Portál, 2005. ISBN 80-7178-925-9
- OSVALDOVÁ Barbora, HALADA, Jan a KOL. *Praktická encyklopedie žurnalistiky a marketingové komunikace*. Praha: Libri, 2007. ISBN 978-80-7277-266-7.
- REIFOVÁ, Irena a KOL. *Slovník mediální komunikace*. Praha: Portál, 2004. ISBN 80-7178-926-7.
- SEDLÁKOVÁ, Renáta. *Výzkum médií: nejužívanější metody a techniky*. Praha: Grada, 2014. ISBN 978-80-247-3568-9.
- ŠANDEROVÁ, Jadwiga. *Jak číst a psát odborný text ve společenských vědách*. Praha: Sociologické nakladatelství, 2005. ISBN 80-86429-40-7.

Elektronické zdroje

Zákon č. 46/2000 SB. (tiskový zákon). [on-line]. In: mkcr.cz. [cit. 26. 2. 2019]. Dostupné z: <https://www.mkcr.cz/tiskovy-zakon-479.html>

Databáze periodického tisku. [on-line]. In: mkcr.cz. [cit. 27. 2. 2019]. Dostupné z: [https://www.mkcr.cz/databaze-periodickeho-tisku-pro-verejnost-978.html?do\[loadP\]=1&item.id=239](https://www.mkcr.cz/databaze-periodickeho-tisku-pro-verejnost-978.html?do[loadP]=1&item.id=239)

MÍČOVÁ, Pavlína. *Legendární časopis Lidé a země z vydavatelství Mladá fronta oslaví 60. výročí.* [on-line]. In: mf.cz. [cit. 14. 3. 2019]. Dostupné z: <https://www.mf.cz/pro-media/153-legendarni-casopis-lide-a-zeme-z-vydavatelstvi-mlada-fronta-oslavi-60-vyroci>

Geografický časopis z roku 1924 – ŠIRÝM SVĚTEM. [on-line]. In: detske-casopisy.cz. [cit. 14. 3. 2019]. Dostupné z: <http://www.detske-casopisy.cz/geograficky-casopis-z-roku-1924-sirymsvetem/>

BOROVÍČKA, Michael. *Lidé a země v proměnách času.* [on-line]. In: lideazeme.reflex.cz. [cit. 14. 3. 2019]. Dostupné z: <http://lideazeme.reflex.cz/clanek/lide-a-zeme-v-promenach-casu#>

HONSŮ, Miroslav. *Před 60 lety otevřely Lidé a země okno do světa.* [on-line]. In: e15.cz. [cit. 14. 3. 2019]. Dostupné z: <https://www.e15.cz/byznys/ostatni/pred-60-lety-otevrelly-lide-a-zeme-okno-do-sveta-752972>

VALTROVÁ, Veronika. *Nelly Rasmussenová: Dobrodruh v sukni.* [on-line]. In: lideazeme.reflex.cz. [cit. 17. 3. 2019]. Dostupné z: <http://lideazeme.reflex.cz/clanek/nelly-rasmussenova-dobrodruh-v-sukni>

Zemřel Ladislav Skokan. [on-line]. In: ujep.cz. [cit. 17. 3. 2019] Dostupné z: <https://www.ujep.cz/cs/7013/zemrel-ladislav-skokan>

Lenka Klicperová. [on-line]. In: lenkaklicperova.cz. [cit. 19. 3. 2019]. Dostupné z: <https://lenkaklicperova.cz/o-mne/>

8 Seznam tabulek

Tabulka č.1: Lidé a země v roce 1987

Tabulka č.2: Lidé a země v roce 1997

Tabulka č.3: Lidé a země v roce 2017

9 Seznam příloh

Příloha č. 1: Rozhovor s bývalou šéfredaktorkou Lidé a země Lenkou Klicperovou

Příloha č. 2: Rozhovor s bývalým externím spolupracovníkem Lidé a země Viktorem Chrástem

Příloha č. 3: Titulní strana časopisu Lidé a země, rok 1987, ročník 36, číslo 3

Příloha č. 4: Titulní strana časopisu Lidé a země, rok 1997, ročník 46, číslo 3

Příloha č. 5: Titulní strana časopisu Lidé a země, rok 2017, ročník 66, číslo 3

10 Přílohy

Příloha č. 1: Rozhovor s bývalou šéfredaktorkou Lidé a země Lenkou Klicperovou

1. Kolik měla v roce 2017 redakce stálých členů?

Stálou redakci jsem tvořila pouze já jako šéfredaktorka a editorka Andrea Bláhová. Samozřejmě ještě jsme měly grafika, ale toho jsme měly jen na půl úvazku, takže ten dělal ještě další časopis. A to je všechno, to byli stálí členové redakce.

2. Jakou roli hrají v časopise externí redaktori?

Časopis celý stojí na externistech, jejich role je nejdůležitější.

3. Kolik v časopise působí externích redaktorů?

To nedokážu říct, protože ten počet je velice variabilní. Někteří externisti s námi spolupracovali pravidelně, téměř v každém čísle měli nějaký text. Pak se ale třeba objevil nějaký jednorázový příspěvek od někoho, kdo někam odjel, měl talent, tak jsme to vzali k publikování. Měl zajímavé téma a už třeba dál s námi nespolečoval. Ale to číslo nedokážu přesně odhadnout, ale těch klíčových bylo třeba 20 nebo 30.

4. A kdyby tedy někdo chtěl přispět do časopisu, jak to funguje?

Nemáme čas na nějaká osobní setkání, takže je to o tom, že člověk musí poslat už zpracovaný hotový článek a ten musí být natolik dobrý, abychom ho chtěly publikovat.

5. Jak vznikala spolupráce s externími redaktory, kteří do časopisu přispívají pravidelně?

To se musíme vrátit zpátky o 16 let, je to o budování kontaktů. Začínala jsem v časopise v roce 2002, kdy jsem přišla do Lidé a země jako redaktorka. Pak asi za dva roky jsem se stala šéfredaktorkou a začala jsem si samozřejmě budovat síť kontaktů. To znamenalo oslovit stávající externí redaktory, říct jim, že proběhla změna na pozici šéfredaktora, že budeme spolupracovat, a že já mám určité představy. Tím pádem se to nějak vyfiltrovalo, já jsem si zase odfiltrovala lidi, se kterými jsem nechtěla dál spolupracovat, a naopak jsem se začala rozhlížet po tom, kdo je kde zajímavý v terénu, a kdo by nám mohl dát nějaký zajímavý článek. To znamená jako kombinace aktivního vyhledávání s tím, že samozřejmě i lidé začali nabízet

články i s tím, jak já jsem začala být trochu známější v oboru. A pak jsem začala sama jezdit a sama psát. Ale je to dlouhý proces.

6. Když se přesuneme k obsahu časopisu, podle čeho se vybírají hlavní témata do časopisu? Podle čeho jste vybírali zemi do rubrik jako je Téma z obálky nebo Téma Lidé a země?

Hodně to záviselo i na sezoně, zejména v těch posledních letech, kdy byl opravdu tlak na to od vedení firmy dělat Lidé a země víc komerčně, aby se tam víc objevovaly země, které jsou cestovatelsky dostupnými destinacemi pro širokou veřejnost. Takže jsme pak posledních pět let skoro tvořily obsah i v závislosti na tom, kam se zrovna cestuje. Takže v létě jela zejména Evropa, v zimě nějaká exotika typu Thajsko a jiné východní destinace. V zimě samozřejmě také hory a sem tam to musí člověk okořenit zase něčím exotickým, nedostupným, aby časopis neztratil charakter. Ale víceméně jsme se snažily to nějak korespondovat s tou sezonou.

7. Dbalo se v časopise na to, aby v obsahu bylo více zemí z různých kontinentů?

Jistě, ta skladba musí být různorodá, aby tam nebyla třeba jenom Evropa. Rubrika jako Téma z obálky byla vždycky 10 nebo 12 stránek a dál jsme se věnovaly zase různým dalším regionům.

8. Když se podíváme konkrétně na ročník 2017, kdy časopis slavil 65 let od svého vzniku, tak v prvních třech číslech vycházely tři reportáže a později už to byla pouze reportáž. A proměnila se i celá skladba rubrik, když se například Analýza nebo Zkrátka posunuly na jiné stránky v časopise. Proč došlo k takové změně?

Občas jsme dělaly vlastně de facto drobné změny, abychom to nějak osvěžily, abychom tu sestavu rubrik uzpůsobily tomu, jak jsem měla pocit, že to trh chce a vůbec občas jsme musely udělat nějakou změnu. Ale byly to víceméně drobnosti, nebyly to žádné zásadní změny.

9. A měly tyto změny nějakou souvislost s 65.výročím časopisu?

To už Vám přesně neřeknu, možná že jo, že jsme to chtěly trochu provětrat, ale už moc nevím.

10. Existuje nějaké pravidlo, že v každém čísle bude aspoň jeden text o České republice?

Ano, rubrika o Česku byla stálá a v každém čísle byl minimálně jeden český materiál, někdy jsme dělaly i větší rozšířenější rubriku. To záleží na tom, jaká je zrovna nabídka, na tom, co mám aktuálně k dispozici od externistů.

11. Materiály od externích redaktorů máte nasbírané dopředu?

Já jsem to tak vždycky měla. Byla vždycky nějaká zásoba, se kterou bylo možné pracovat, ale pak jsem se samozřejmě snažila čísla tvořit podle sezony a podle toho, kam jsem si myslela, že by se to mělo ten určitý měsíc orientovat. Když jsme si řekly, že uděláme v červnu Chorvatsko, tak už jsem věděla, koho mám oslovit, abych získala kvalitní materiál. Když jsme chtěly v srpnu udělat Maroko, tak jsem si už zase našla člověka, který psal cíleně Maroko. Je to v podstatě pořád taková kombinace. Ale měla jsem třeba tři měsíce dopředu zásobu, takže jsem věděla, kdyby mi nikdo nic neposlal, tak jsem z toho byla schopná ten časopis sestavit.

12. Dostávají externí redaktoři zaplacení?

Samozřejmě, každý, kdo u nás uveřejnil článek dostal vždycky zaplacení.

13. Podle čeho jste oslovovaly osobnosti do rubriky Rozhovor? Byl tam nějaký klíč, že musí mít třeba něco společného s cestováním?

Většinou ano. Ale pak jsme to nechtěly dělat tak, že by to byly vysloveně takové ty známé obličejky z televizí. Chtěly jsme dát prostor třeba lidem, kteří nejsou zas až tak úplně známí, ale zase na druhou stranu něco výjimečného už dokázali nebo projeli zajímavé země nebo v něčem vynikají. Nestáčí nám, že prostě cestovatel někam odcestuje a měsíc někde bloumá po Africe. To už je dneska málo. Takže lidi, kteří fakt udělali něco výjimečného, měli nějaké výjimečné znalosti, zkrátka byli něčím zajímaví.

14. A rozhovory jste vytvářela vy?

Ne, ty dělala kolegyně. Já už bych to nestíhala v tom penzu těch povinností, kterých bylo dost. Takže jsme se vždycky dohodly s kolegyní, koho nabere a já jsem jí třeba pomohla sehnat kontakty na toho člověka, což je taky důležitý a ona už si pak ten rozhovor udělala sama.

15. V časopise jsou dvě fotografické rubriky – Obrazem a Fotoreportáž. Spolupracujete dlouhodoběji s nějakými fotografy?

Samozřejmě. To je věc, na kterou jsem já dala důraz okamžitě po svém příchodu do funkce šéfredaktorky, protože ta obrazová stránka je strašně důležitá. Já jsem si dala za úkol vlastně povznést Lidé a země i fotograficky, protože to tenkrát nebylo úplně dobré. A samozřejmě někdy člověk musí udělat kompromisy. Někdy máte třeba zajímavý text a ten člověk k tomu prostě nedokázal nafotit dobrý věci. Ale zase na druhou stranu ten text stál za to, ten kompromis

udělat. Ale samozřejmě fotografové byli priorita, protože i já jsem sama fotografka, takže mi to nedalo uveřejnit špatný fotky.

16. Podle čeho jste vybíraly fotky do rubriky Obrazem?

Víceméně jsem vždycky oslovila nějaké fotografy s tím, co mají nového nebo jsem viděla na jejich stránkách něco zajímavého. To bylo víceméně na mě si tohle pořešit a vyhledat ty lidi. A pak jsme samozřejmě dlouhou dobu spolupracovaly s Czech Press Photo a tam je samozřejmě líheň fotografů velká.

17. Jedna ze čtyř kategorií rubrik se jmenuje Vaše cesty, proč ten název, tvoří ji čtenáři?

No čtenáři to de facto můžou tvořit vždycky, když je čtenář dostatečně kvalitní autor, tak spousta čtenářů nám posílala svoje příspěvky. Ne každý uspěl s publikováním, ale my jsme otevření vlastně všem. Nezáleží na tom, jestli je někdo profesionál nebo není, ale jestli dokáže napsat zajímavou věc. Ale Vaše cesty bylo míněno jako ta rubrika, kde se víceméně objevovaly destinace, které byly více dostupné normálnímu průměrnému cestovateli. Nebylo to třeba Kongo nebo Niger. Takové státy se objevovaly spíše v Reportážích.

18. Když jste mluvila o komerci, chtěla bych se zeptat na rubriku Bude se hodit, která nabízela čtenářům nové užitečné věci. Fungovala tato rubrika na základě předem domluvené spolupráce s různými značkami?

Ano, rubrika byla vytvořená víceméně pro inzertní klienty, aby tam měli možnost uplatnit svoje produktové tipy. Ne vždycky se to podařilo prodat všechno, takže pak jsme to dodělávaly redakčně. To je většinou o tom, že většina PR agentur vám nabízí různé výrobky, tak samozřejmě pokud bylo potřeba, tak jsme to využívaly.

19. Víte, jak bude časopis fungovat po vašem odchodu na konci roku 2018, přijde nový šéfredaktor?

V časopise je teď vedoucí vydání a ten tam zůstane. Oficiálně tomu šéfuje Marek Stoniš z Reflexu, ten to samozřejmě fyzicky netvoří, nepodílí se na něm. Člověk, co přišel za mě, bude nová hlava Lidé a země.

Příloha č.2 Rozhovor s bývalým externím spolupracovníkem Lidé a země Viktorem Chrástem

1. Jak jste se dostal ke spolupráci s časopisem Lidé a země?

V roce 1996 připravovala redakce časopisu Lidé a země číslo věnované Indonésii. Toto číslo bylo připravováno s cestovní kanceláří Dušek Tours, která už dnes ale neexistuje. Cestovní kancelář Dušek Tours tehdy v České republice zastupovala indonéské aerolinie Garuda. Myslím, že jak Dušek Tours tak Garuda se na přípravě tohoto čísla podílely i finančně. Pan Otto Dušek, šéf Dušek Tours, byl v předchozích letech mým kolegou v cestovní kanceláři Euro Tour Přerov. No a pan Dušek mi ty moje příspěvky dohodil. V roce 1996 jsem jako průvodce do Indonésie doprovázel skupinu turistů a z té cesty byly i mé dva články v jedné z čísel Lidé a země.

2. Jak dlouho jste do časopisu přispíval?

Své články jsem do časopisu posílal v průběhu sedmi let, od roku 1996 do roku 2003.

3. Jak probíhala komunikace s redakcí Lidé a země, když jste chtěl publikovat nějaký svůj článek, oslovil jste redakci Vy nebo oni Vás? Posílal jste do redakce už hotový text nebo jen jeho část?

Až na jeden příspěvek, všechny moje články v Lidé a země vyšly v době, kdy šéfredaktorkou byla Miluše Žáková.

Iniciativa vyšla vždy ode mne a byla, až myslím na jednu výjimku, podpořena placenou inzercí cestovní kanceláře buď Euro Tour Přerov nebo Dušek Tours Brno. Jak jsem už říkal v obou kancelářích jsem nějakou dobu působil.

4. Upravovala redakce nějak zásadně Vaše texty?

Redakce upravovala moje texty, ale většinou ne zásadně. Abych byl přesnější, úpravy byly většinou jen v detailech. Například redakce volila údernější název článku nebo jinak formulované úvodní řádky. Někdy ale redakce vypustila část článku. Moje fotografie někdy otiskla, někdy ne.

5. S jakými lidmi z redakce jste komunikoval?

Většinou jsem v redakci komunikoval s šéfredaktorkou Miluší Žákovou a po jejím odchodu z redakce už ani nevím s kým. To se týká jen toho mého posledního příspěvku.

6. Z jakých oblastí byly Vaše články?

V časopise se objevily moje články z Indonésie, Řecka, Číny, Thajska, Izraele a Etiopie. Jen bych ještě poznamenal, že ne všechny články, které jsem nabízel k otisknutí, skutečně otištěny byly. Ty neotištěné se týkaly, pokud si vzpomínám Albánie, Bhútánu, Číny, Golanských výšin (část Sýrie, okupovaná Izraelem), Jordánska, Lotyšska, Ruska a Senegalu.

7. Dostával jste za otisklé články zapláceno, případně kolik?

Dostával jsem zapláceno za články i fotografie. Nepamatuji si to přesně, už je to dost dlouho. Ale za články to bylo v řádu tisíců. Menších tisícových částek, řekněme tak kolem 2000 Kč za článek bez záruky. Za jednu fotografii možná tak 100 Kč opět bez záruky

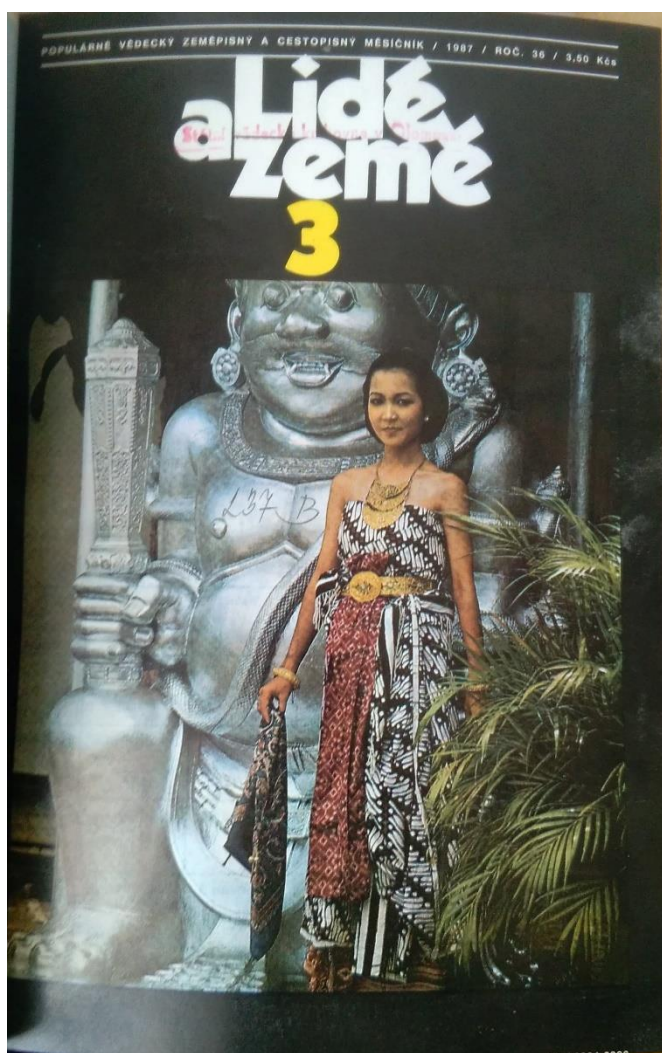
8. Kdy a proč Vaše spolupráce s Lidé a země skončila?

To je trochu citlivá záležitost. Nebyla to vina ani moje, ani redakce, ale třetí osoby. Víc bych se o tom nechtěl zmiňovat.

9. Jak byste hodnotil svou spolupráci s časopisem Lidé a země?

Časopis Lidé a země pro mě byl taková srdeční záležitost, a to vlastně už od školáckých let. V době šéfredaktorky Miluše Žákové, ale i předtím, měl časopis, podle mého skromného úsudku, velmi dobrou úroveň. Nemohu moc mluvit o spolupráci. Já jsem napsal několik článků a z nich několik mi za určitých příznivých okolností zveřejnili.

Příloha č. 3 Titulní strana časopisu Lidé a země, rok 1987, ročník 36, číslo 3

Příloha č. 5 Titulní strana časopisu Lidé a země, rok 2017, ročník 66, číslo 3

